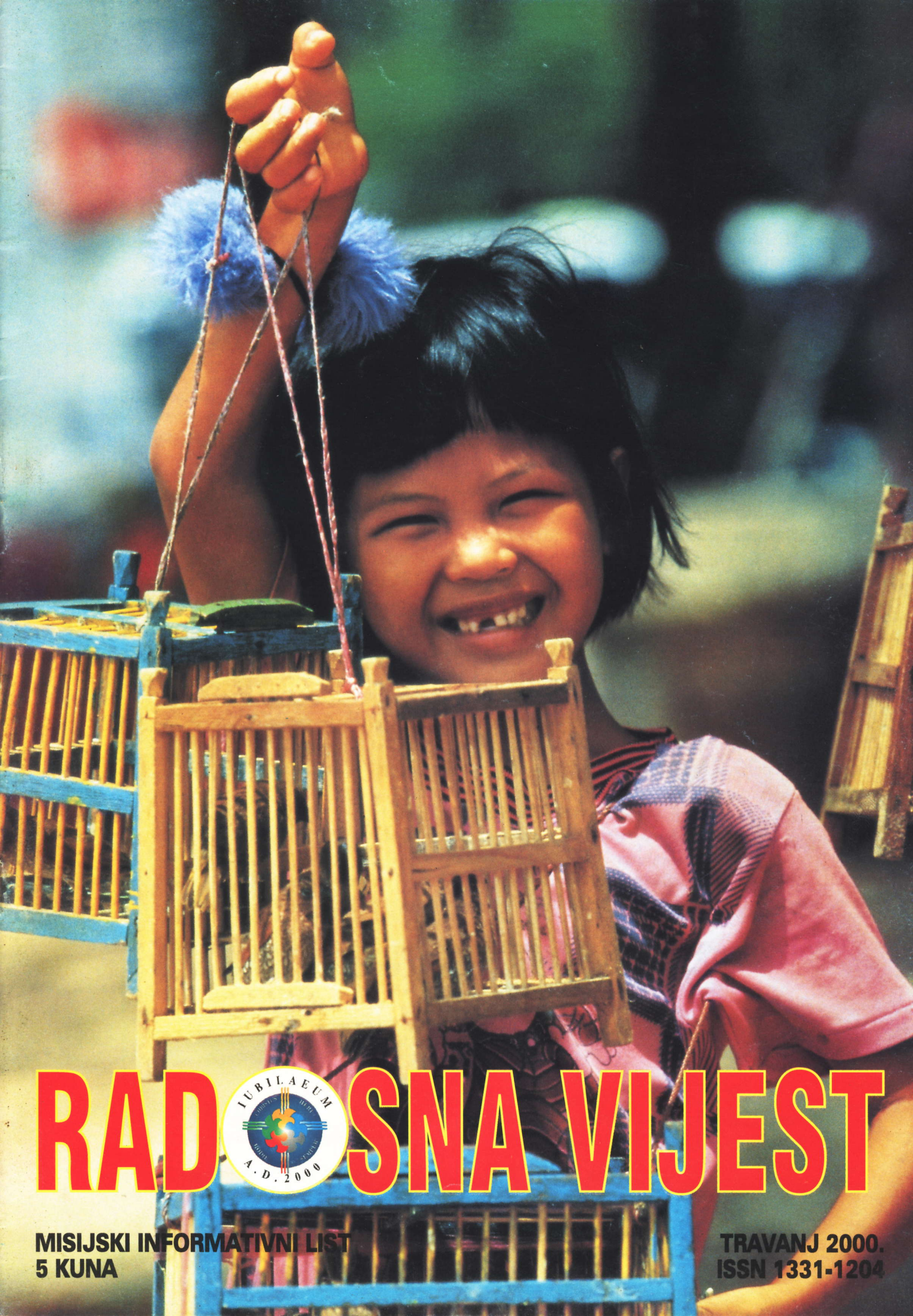

RAD SNA VIJEST

MISIJSKI INFORMATIVNI LIST
5 KUNA

TRAVANJ 2000.
ISSN 1331-1204

SUSRET MISIONARA

U jednom od prethodnih brojeva Radosne vijesti obećali smo donijeti detaljnije informacije o ovogodišnjem **SUSRETU MISIONARA**. Ispunjavamo obećanje.

Domaćin je ovogodišnjeg **SUSRETA** koji će se odvijati od 11. do 14. srpnja, kako već znadete, varaždinski biskup mons. Marko Gulej, a mjesto radnog dijela susreta je Varaždin.

Nekoliko pojedinosti o susretu.

Okupljanje je predviđeno u hotelu "Turst" u Varaždinu u popodnevnim satima 11. srpnja.

Koncelebrirana misa i početak susreta bit će u varaždinskoj katedrali 11. srpnja u 18 sati.

Večera i počinak u hotelu.

Sutradan, 12. srpnja, do podne je radni dan **SUSRETA**. Poslijepodne, do 16,30 sati je predviđeno za individualno razgledanje Varaždina ili odmor.

U 16,30 sati polazak u biskupijsko i nacionalno svetište Predragocjene Krvi Kristove u Ludbreg gdje će biti koncelebrirana sveta misa s pukom i svećenicima varaždinske biskupije koji će za ovu prigodu doći u Ludbreg.

Sljedeći dan, 13. srpnja, na blagdan Majke Božje Bistričke svi će sudionici **SUSRETA** iz Varaždina autobusom ići na misionarsko hodočašće na Mariju Bistricu gdje će sudjelovati u **NAŠOJ** hodočasničkoj misi u 9 sati. Poslije mise vrijeme za privatnu pobožnost.

U 11 sati oproštaj od Majke Božje Bistričke i polazak prema Lepoglavi gdje je predviđen posjet zatvorskoj čeliji blaženog Alojzija Stepinca.

Večera je predviđena pod otvorenim nebom negdje u Međimurju.

Na ovogodišnji **SUSRET MISIONARA** pozvani su:

- svi aktivni misionari koji će ove godine doći na odmor u domovinu,
- svi bivši misionari koji su se zastalno vratili iz misija,
- svi domovinski misijski djelatnici (nacionalni direktor PMD-a, dijecezanski direktori PMD-a i osoblje Misijske centrale i uredništva Radosne vijesti).

Prijave prima: Misijska centrala, Voćarska 106 - 10000 Zagreb, Hrvatska
ili: župni ured Prelog, Glavna ulica 34 - 40323 Prelog, Hrvatska.

VAŽNA NAPOMENA:

Prijave treba poslati u PISANOM OBLIKU i naznačiti: Ime i prezime, dan, mjesec i godinu rođenja, stalno mjesto boravka i JMBG (jedinствени матични број грађанина). Ti su nam podaci potrebni da bismo mogli pribaviti dozvolu za posjet zatvorskoj čeliji bl. Alojzija.

*Da bismo mogli što bolje organizirati **SUSRET**, prijavite se što prije.*

Misijski ured varaždinske biskupije

SADRŽAJ

RADOSNA VIJEST Godina XXIX. Broj 4 (314) - 2000.

Susret misionara 2000.....	2
Uvodnik.....	3
Odnijeli su nam dva bicikla	4
Niknut će nove kolibice.....	5
Kibwetere kult.....	6
Europska unija i izazov Trećeg svijeta	7
Iz torbe pučkog misionara	8
Radim dok drugi spavaju	9
Misionarke među kršćanima po krsnom listu.....	10
Opraštamo i molimo za oprostenje	11
U Albaniji jedno svetohranište više	12
Hrvatska kapelica u Albaniji? ..	13
Jedan drugi Peru (XLV).....	14
Ujedinjeni u molitvi i svetoj misi	15
Afrička žena.....	16-17
Misijski velikani	16-17
Petar Barbarić je svaki dan molio za misije	18
Vijesti	19
Susret misionara 1999. (8) ..	20-22
Prijatelji HKR-a školuju buduće svećenike u Kamerunu.....	21
Pitanja i odgovori.....	22
Darovatelji.....	23

NASLOVNA STRANICA

Djevojčica s krletkom
(Tajland)

ZADNJA STRANICA

“Sve svoje vozim
sa sobom” (Benin)

Koliko put smo sa svojim križem stali pod Isusov križ i upitali Isusa: “Gospodine, zašto ovoliki teret na mojim nejakim leđima? Ti znadeš da ti nastojim vjerno služiti. Znam, sagriješim i padnem. Ali, zar je moj pad tako strašan da si mi dao tako težak križ?” Nije rekao ništa, ali nam se činilo da iz njegova pogleda čitamo pitanje: “Zar misliš da je meni bilo lakše?”

Shvatili smo da je Njegov križ zaista bio teži a križni put krvaviji nego je naš i ohrabreni vratili smo se ponovno po tko zna koji put na svoj križni put pod teretom svoga križa.

Koliko smo put pred Isusovim križem uputili pitanje: “Gospodine, zbog čega sve ovo?” Duboko u duši dobili smo odgovor: “Misliš li da sam ja sve ovo što sam podnio zaista zaslužio?” U tom momentu spopao nas je sram zbog pitanja koje smo mu uputili jer znamo da nije. On je samo želio ispuniti volju svoga Oca. Ispiti gorki kalež za koji je molio da ga mimoide, ali je ipak na koncu podložio sve volji svoga Oca.

Pa i kada nas je pozvao, bio je vrlo jasan: “Tko želi poći za mnom, neka danomice uzima svoj križ...” A mi? Željeli smo poći za njim. Nitko nas nije natjerao. Sami smo se opredijelili slijediti ga. A slijediti Njega znači nositi križ, danomice, ići križnim putem, znojiti se krvavim znojem, biti popljuvan...

On nam zapravo nije nikada ništa drugo ni obećao osim da će nas “sotona rešetati kao pšenicu.”

Sve je to tako, ali svejedno smo kao i učenici ostali razočarani, jer “mi smo se, makar potajno, nečem drugom nadali.” I tako svaki dan u životu Isusova sljedbenika, novi susret s Isusom na križu i nova pitanja: “Gospodine, dokle, Gospodine, zbog čega...?” Jer negdje duboko u nama nešto nam nije bilo jasno sve dok jednog dana nismo stali pred Isusov grob. Kada smo čuli riječi: “Zašto tražite živoga među mrtvima?”, otvorile su nam se oči srca i mi smo spoznali kao i učenici smisao svega onog što se dogodilo Njemu i što se događa nama. Prazan grob osmislio je Križ. Bez praznog groba Križ bi bio najveća ludost.

Milošću plodne preostale korizmene
dane
i

SRETAN USKRS

svim misionarkama i misionarima, čitateljima Radosne vijesti, prijateljima misija i darovateljima želi

Ante Ruzić
urednik

S. KARMELA NAGLIĆ
BRAZIL

Odnijeli su nam dva bicikla

Palhoça, 18. veljače 2000.

Poštovani vlč. Anto, drage sestre, dragi prijatelji!

Premještajem, koji sam Vam najavila u božićnoj čestitki, došla sam u posve novi kraj velikog Brazila, a s tim i novi običaji, nove zadaće i borbe.

Moja sadašnja postaja udaljena je više od 800 km južnije od prijašnje. Nalazim se u pokrajini Santa Catarina s glavnim gradom Florianopolisom koji se nalazi posve na Atlanskom oceanu. Klima je vruća.

Stanovništvo su uglavnom potomci doseljenika iz Portugala i Njemačke a kako je već poznato, nema skoro naroda od kojeg barem netko ne živi u Brazilu. Ovo je jedan od najrazvijenijih dijelova Brazila, pa siromašni sa sjevera, koji gladuju zbog

suše i nerazvijenosti, hrpimice dolaze ovamo tražeći kruha. Posla ovdje nema za sve jer je turistički kraj, pa se ovdje stvaraju čitava naselja sirotinje među kojom vlada ogorčenost, nasilje, droga i sve zlo koje iz tog proizlazi. Na-

ša se kuća upravo nalazi u jednom takvom naselju.

Pred osam godina dobili smo ovaj posjed od nadbiskupije, koji se nalazio u zastrašujućem stanju. Više od 6 godina posve napušten. Tri kuće, obrasle visokom stepskom travom, pune šišmiša, golubova i svih mogućih stanovnika. Prozori, vrata i sva stakla polupana. Jednu kuću s vremenom smo obnovile za nas, momentalno smo 9 sestara i 13 novakinja, a drugu nastojimo održavati čistom za duhovne vježbe, razne tečajeve šivanja, kuhanja i sviranja. Često nam procuri kiša na glavu ili krevet, no nitko ne mari, već smo se naučili. To je velika kuća koja bi mogla primiti i do 60 osoba za duhovne vježbe, ali nedostaje nam još mnogo toga od mijenjanja krova, kreveta, madraca, deka i stolica koje su u vrlo lošem stanju.

Ima tu i mnogo radosnih časova. Radost mladih, djece i obitelji koje odlaze kući noseći više radosti i Boga svojim kućama poslije obavljenih duhovnih vježba ili sastanaka. Ljudi traže Boga i to ne u malom broju. Mnogi traže tačajeve kako bi poslije toga mogli dobiti bolji posao, no zasad još nemamo mogućnosti za neki veći broj.

Uz radost uvijek ima i glavobolje i žalosnih trenutaka. Mladi, djeca i obitelji koji se ne u malom broju truju drogom, alkoholom i razvratnim

životom. Često smo napadani noću, pa čak i razbijanjem vrata, stakala, krađom, svega što posijemo ili zasadimo. Zadnji pohod bio je odmah nakon Nove godine, polupali su nam dvojica vrata, i fešta je trajala od pola noći do dva sata. Odnijeli su nam dva bicikla kojima smo se služili za prijevoz, dva ventilatora koji su nam bili dragocjeni u velikim vrućinama. Možete zamisliti koliko su straha pretrpjele sestre koje su spavale u toj kući. Bile smo šokirane do te mjere da smo danima nakon tog događaja bile uplašene od bilo kakvog šuštanja. Ne samo da smo žalosne što smo izgubile naš prijevoz, nego bila je to istinska opasnost za život sestara. Zahvalne smo Bogu da su se uspjele obraniti natovarivanjem ormara i kreveta na vrata, a bez Božje pomoći ni to ne bi ništa značilo.

Siročad kojima je grom ubio roditelje

Posjet zatvorenicima

Pomoću dobročinitelja uspjele smo staviti željezne ograde na prozore i vrata. I tako naš život teče dalje sa svim radostima i borbama života.

Sada vas sve od srca pozdravljamo i želimo u ovoj Jubilejskoj godini svetu i punu milosti korizmu, koja nam je skoro pred vratima.

Vaše zahvalne sestre iz Brazila. ■

NIKNUT ĆE NOVE KOLIBICE

Dragi prijatelji misija, dragi darovatelji!

Prvi je utorak u ožujku. Danas smo slavili svetu misu i obavili uru klanjanja za sve darovatelje i prijatelje misija koji na tolike različite načine surađuju s nama i podupiru nas kako bismo se doista osjećali dijelom Mističnoga Tijela Kristova. Dijelom koji također ima svoju ulogu te i sam trpi ako neki drugi dio tijela pati te računa na zdrave dijelove kad je i samo ugroženo.

Na putu ka gubavcima

U crkvi je, kao i obično, bila najbrojnija skupina sirotica. Na žalost, dragi nam gubavci nisu u mogućnosti biti s nama jer su daleko. No, bili su možda i najprisutniji u mom srcu i mislima dok sam prikazivao Nekrvnu žrtvu našega otkupljenja i s njima zahvaljivao svakome dragom darovatelju.

Vidim njihove ranjive ruke kako zahvalno plješču izražavajući zahvalnost za primljenu pomoć koju sam im dovezao neki dan. Zbunjuje me izraz radosti na njihovim licima jer sa svih strana iz razvijenoga svijeta stižu jadikovke, zabrinutost, vijesti o novčanim skandalima političara, astronomskim iznosima za kupnju sportaša... A ovi, što će oni kad mi s kamionom zamaknemo njihovim pogledima? Ostat će i dalje izolirani s nešto sigurnosti da će uz krik jednoga običnoga misionara Krist i dalje čuti vapaj Lota, Nswane, Sepetene, Leye, Langoshite, Amosa, Amena, Libe, Mashewe, Benije, Zuliane, Joba, Chapabate, Fisona, Temba, Lukalange, Elite, Ngole, Olike, labsona...: "Isuse, Sine Boga živoga, smiluj nam se!" Čut će ih i uslišati Isus po svome Anti, Dominku, Katici, Ljilji, Stipici, Marku, Renati, Petri, Aniti, Josipu, Franji, Janji, Matiji, Darinki, Bariši, Claudiji, Luki, Božici, Dragici, Mandici, Vitomiri, Rosandi, Koncijani, Peri, Rafaeli, Feliksi, Zori... Za tu komunikaciju neće trebati dolazak moćnih svjetskih medija koji za novac vrlo lako istinu razvodne kao najbljeđu bevandu a interese moćnika osvi-

jetle i uljepšaju da od čistoga privida ljudi počnu vidjeti nešto zaista stvarno. Tek priprosti čin vjere probuđen poticajem Duha a posredovanjem RADOSNE VIJESTI spojiti će ta srca i iznova pokazati kako je ljubav domišljata. Niknut će opet dvadesetak kolibica koje su jake kiše natopile i pretvorile u hrpu blata. Patnička tijela osjetit će toplinu braće i sestara u dodiru s mekom dekom kad u svibnju oštar i neugodan noćni vjetar počne svoju neugodnu svirku kroz šeper kolibica. Kad stalni vjetar i moćno sunce osuše plitke izvore i kratkotrajne potočiće, neće im se jezik za nepce priljepiti jer će prijatelji omogućiti da veselo zaklokoće vratilo na dubokome bunaru dok vedro na kraju dvadesetpeterometarskoga lanca ponire u hladni mrak te uz ritam žuljavih ruku izide puno Božjega blagoslova u stvoru vode. O, kako je Bog silan u svojim malenima!!! I upravo kad sam htio završiti, nestalo nam je struje. Nekoliko dana trajali su problemi. Kad su ponovo riješili taj problem, prekinute su telefonske linije. Nema "fajde" od kompjutera bez struje ni od e-maila bez telefona. Budući da to dvoje rade skupa, ovdje se uči strpljivosti i cijele tjedne dok se uspije odaslati neka poruka.

Tako stiže i prva korizmena nedjelja. Povijesni dan za nas ka-

tolike. Kako sam taj dan bio nekako ponosno raskajan, iako rijetko kada tako sjedinjen sa Svetim Ocem dok sam slavio obe nedjeljne sv. mise i vjernike pozivao da u traženju oprosta i pomirenja očistimo pamćenje te tako počnemo pisati nova i drugačija tisućljeća. Ma, mogu reagiranja svjetske javnosti biti bilo kakvoga prizvuka i naboja, mi katolici trebamo biti ispunjeni ponosom koji preporađa i vodi na put i hod u odgovornosti koja nam se velikodušno povjerava. Kakvoga li duhovnoga štiva za ovu korizmu! Kako Evanđelje iznova postaje zaista živa Riječ i kako vjera uistinu postaje najdragocijenijim darom s Neba!

Dragi prijatelji misija, dragi darovatelji, s ovih nekoliko riječi svima vam želim plodno življenje i svjedočenje vjere po programu Svetoga Oca kroz cijelu ovu korizmu. Budući da vrijeme brzo leti a naša pošta sporo slijedi taj ritam, koristim ovu prigodu da svima zaželim sretan Uskrs: Anti, sestrama Fidelis i Mirni, svima skupa i svakome pojedinačno vama

koji nas pratite i podupirete! Neka radosni usklik Crkve: ALELUJA, ponese naša srca u one visine iz kojih se bolje vidi svaki bližnji koji je jedini naš put ka konačnome susretu s uskrsnim Kristom!

**Sretan vam Uskrs,
aleluja, aleluja, aleluja!**

U Kristu Isusu odani i vazda zahvalni Stipo FDM

**VLČ. STIPO MILOŠ
ZAMBIJA**

Krštenje katekumena u uskrsnoj noći

**FRA IVICA PERIĆ
UGANDA**

Sigurno ste ovih dana (17. ožujka 2000.) puno čuli i čitali o masovnom ubojstvu (samoubojstvu) koje se dogodilo na jugozapadu Ugande. Ubojstva su bila u mjestu Kanungu, od naše župe Rushooke udaljeno 40 km. U samom pokolju, po posljednjem izvješću policije, nastradalo je više od 530 osoba (Jutarnji list - Zagreb donosi broj od 924 ubijene osobe), među kojima i velik broj djece. No, točan broj se ne zna, jer nemoguće je bilo prebrojiti sva tjelesa. Od mnogih tijela je ostao samo pepeo. Među nastradalima je i 26 osoba iz naše župe. Svi su iz jedne obitelji. Majka, kćeri i unučad. Jedini je ostao otac. I on je bio član sekte ali nakon nekoliko razgovora sa mnom napustio je sektu. Po izvješćima se vidi da su mnogi ubijeni prije zajedničkog ubojstva, jer mnoga tijela pronađena su po septičkim jamama i drugim grobnicama na kojima se vide tragovi mučenja. Na sam dan pokolja (spaljivanja) sljedbenici su u crkvu sa sobom uveli i djecu koja su se igrala oko crkve, te čavlima zakovali vrata i prozore, a zatim sve spalili. 78 djece je spaljeno. Na samom početku se mislilo da su sve polili benzinom i spalili. Međutim, nova ispitivanja dokazuju da su imali neku vrstu otrova koji je bio jako zapaljiv te su na taj način izvršili masakr. Ne zna se točno jesu li i vođe spaljene s ostalima.

Vođa sekte bio je Josip Kibwetere. Po njegovu imenu sekta je poznata u Ugandi. U to vrijeme u sekti su bila dva bivša katolička svećenika, jedan od njih je doktor teologije, te dvije časne sestre. O njihovu stradanju se ništa točno ne zna, čak postoje sumnje da su negdje u bijegu.

Tim nezapamćenim pokoljem narod je jako šokiran, a mnogi su to povezali s Katoličkom Crkvom. Neki iz neznanja, a neki, posebno protestanti, da to iskoriste kao propagandu protiv Katoličke Crkve.

Kibwetere je 1990. od tadašnjeg biskupa Ivana Kakubia ekskomuniciran iz Katoličke Crkve. Svećenici nisu bili ekskomunicirani već im je bilo zabranje-

IZVJEŠTAJ IZ PRVE RUKE

KIBWETERE KULT

no obavljati bilo kakve svećeničke službe, tj. bili su svedeni na laički stalež. Biskup je to učinio s nadom da će se vratiti u zajedništvo Katoličke Crkve, kao što je jedan i učinio.

Sadašnji nadbiskup Paoul Bakyenga je zapovjedio svim svećenicima u nadbiskupiji da ne govore mise za nastradale u pokolju do daljnjih instrukcija.

KAKO JE SEKTA NASTALA

Šezdeset osmogodišnji Josip Kibwetere bio je učitelj u osnovnoj školi. Svojim kolegama je 25. travnja 1984. objavio da je imao Gospino ukazanje i da ga je ona postavila za vođu sekte: "USPOSTAVA DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI". U Ugandi su još poznati kao vidioci ili vizionari. Rekao je da se to mora učiniti što prije jer smak svijeta je blizu. Sebe je proglasio prorokom i u sektu je mogao pristupiti samo onaj tko će slijediti njegovo učenje. Šest je godina naučavao i propovijedao te izabrao dvanaest učenika. Oni su isto tako naučavali i propovijedali u svojoj okolini. Biskup Ivan Kakubi ih je 1990. ponovno pokušao vratiti u jedinstvo s Katoličkom Crkvom. Kibwetere je to odbio s obrazloženjem da on nema ništa zajedničko s Katoličkom Crkvom i ne prizna Papu jer on "komunicira direktno s Bogom" i ne može više priznati Katoličku Crkvu. Poslije toga biskup ga je ekskomunicirao iz Katoličke Crkve.

Nakon ekskomunikacije osniva "svoju crkvu" kod svoje kuće u župi Kaggamba, 55 km udaljenoj od nas, gdje su se skoro cijelo vrijeme kampirali sljedbenici. Godine 1993. svoj kult registrira u državi kao nevladinu organizaciju s ciljem da može registrirati imovinu, zemlju i drugo na svoje ime. Krizu prolaze 1994. jer su jedan od svećenika i jedna časna sestra napustili sektu. Kada je Crkva 1995. ponovno reagirala, on napušta svoje mjesto i odlazi u mjesto gdje se ubojstvo i dogodilo. Zemlju su dobili od jedne sljedbenice koja je također tvrdila da je imala ukazanje Blažene Djevice Marije.

Prelaskom u novi kamp, Kibwetere se potpuno izolirao od svoje obitelji. Godine 1997. nije došao na sprovod svoga sina a isto tako ni 1999. na sprovod

svojih dviju kćeri. To je u afričkoj kulturi nezamislivo.

Većina njegovih sljedbenika bila je iz Ntungama, Mbarare, Rukungiri, Kabale općine i Ruande.

Tako su se oni dali na obnovu Deset Božjih zapovijedi te na Marijina ukazanja, ali nikada u potpunosti nije bilo jasno što im je objavljeno u vizijama, te o blizini svršetka svijeta. Naučavali su da će svršetak svijeta biti 31. prosinca 1999., kako se to nije dogodilo, došlo je do velikih rasprava u sekti. Sljedbenici su bili prisiljeni da prodaju sve i novac donesu vođama. Cijelo vrijeme su bili kampirani oko crkve. Članovi sekte su strogo bili podložni vođama. Nije im bilo dozvoljeno ići k liječniku kada su bili bolesni, spavali su na malim tepisima, jeli jednostavnu hranu itd. Imali su i svoju školu ali ju je vlada zatvorila jer su djeca bila neishranjena i standard života je bio ispod svakog prosjeka.

Dan prije masakra imali su veliku proslavu a navečer je Kibwetere (kako iznose svjedoci) nestao s jednom ženom pod izgovorom "da im ide pripremiti mjesto u nebu."

Poslije nekoliko dana dobili smo od fra Ivica Perića faksom dopunu prethodne vijestio koju donosimo:

Vjerojatno će vas iznenaditi moje ponovno javljanje. Sigurno se pitate što sam pisao u prijašnjem tekstu "masovno ubojstvo" ili "pokolj" a ne samoubojstvo. Ima tome više razloga. Postoje sumnje da je puno više naroda pobijeno u različitim mjestima gdje su "oni" kampirali. Postoje mnoga nagađanja?

Danjašnja izvješća policije od 27. ožujka 2000. donose nova otkrića masovnih grobnica. U bivšoj kući Dominika Kataribaboa (bivši svećenik, nosilac doktorata teologije) sljedbenika sekte, pronađene su tri grobnice u kojima su otkrivena 153 ljudska tijela. Kuću je prodao 11. ožujka 2000. U njoj je živio s još dvoje sljedbenika sekte. Kuća se nalazila 80 km od Kanungu, mjesta gdje je nastradalo više od 530 osoba. Što je zastrašujuće i žalosno, po izvještajima policije i svjedoka, na tjelesima su vidljivi znakovi mučenja, tj. neki su bili sasječeni mačetama, velikim noževima, dok su na mnogim tijelima pronađeni konopci oko vrata.

Fra Ivica Perić

Europska unija i izazov Trećeg svijeta

Danas se uglavnom smatra kako Sjever planeta mora pomagati Jugu, odnosno da gospodarski jače zemlje moraju pomagati one slabije, i to ne samo zbog ljudske i kršćanske solidarnosti, kao što to Papa i velik broj kršćana stalno govore i upozoravaju. Tu su još i društveni te politički razlozi. Tehnološki napredak sa sobom je donio lakotu i brzinu komuniciranja, a to je bunt i pritisak ogromnih masa naroda učinilo naprotiv nezadrživim. Osim toga, sve je rasprostranjenije mišljenje kako se taj pritisak više neće moći zadržati uobičajenim političkim i diplomatskim postupcima a niti silom oružja. Jedini je izlaz u promicanju gospodarskog razvoja zemalja Juga.

Na takvim postavkama počiva *politika potpore razvoju* Europske unije, koja se još od samog početka oslanja na princip solidarnosti, a on je po svojoj naravi suprotan ratnom sučeljavanju nacionalizama koji su razorili Europu. U svojoj se provedbi ta politika služi vrlo dobro sročnim instrumentom: *Konvencijom iz Loméa* sa zemljama Afrike, Kariba i Pacifika (ACP) donesenom 60-ih godina kao "Konvencija iz Yaoundéa", nazvana po glavnom gradu Kameruna u kojem ju je potpisalo ukupno 19 bivših francuskih, talijanskih, belgijskih i nizozemskih kolonija. 70-ih godina konvencija je u glavnom gradu Toga Loméu proširena i na bivše engleske kolonije kao i na druge zemlje, tako da danas u svom petom petogodišnjem izdanju konvencija obuhvaća čak 71 državu. Gospodarski napredak zemalja ACP-a ostvaruje se u prvom redu kroz trgovinske sporazume, investicije u infrastrukturu i industriju, promicanje poljoprivrednih djelatnosti, pomoć u strukovnom obrazovanju i društvenom razvoju.

Isto tako, važan je i karakterističan način na koji se spomenuta pomoć daje. To se čini na osnovi konvencije, tj. ne na osnovi jednostranih koncesija već kroz globalni sporazum sklopljen između Europske unije (EU) i zemalja ACP-a. Za provedbu sporazuma zaduženo je tajništvo a u tome uživa

upravnu i tehničku potporu Europske komisije. Demokratski ga nadzire *Parietna skupština* (koju tvori 71 predstavnik država obuhvaćenih konvencijom te 71 zastupnik u Europskom parlamentu).

Ta "parlamentarna" skupština imala je vrlo važnu ulogu u donošenju konvencije, poglavito zbog toga što je predstavljala javni "forum" na kojemu se raspravljalo o svakoj pojedinoj fazi provedbe konvencijom predviđenih programa. Ona je uočavala nedostatke i predlagala korekcijske mjere. Osim toga, upravo je skupština bila ona najviša i najkvalificiranija instanca unutar koje je postupno sazrijevalo političko obličje same konvencije (poglavito nakon okončanja sovjetskog ideološkog i vojnog ekspanzionizma) koje se suočilo s problemom ljudskih prava, demokratskih sloboda i lokalnih sukoba.

Dakako, Konvencija iz Loméa još ni izdaleka nije riješila dramatične gospodarske i društvene probleme u zemljama ACP-a. Ipak, ona i danas ostaje valjano oruđe koje se na žalost samo djelomično i nedovoljno koristi. Razlog tome su kako objektivne poteškoće (vrlo niska polazna razvojna razina), tako i nedovoljni angažman vlada država Europske unije, poglavito onih najmoćnijih. Tako na primjer utrošena sredstva u zemlje ACP-a u odnosu na ukupne državne investicije Petnaestorice nikada nisu prešle 10%. Ipak, riječ je o najproduktivnijim sredstvima koja neposredno utječu na razvoj pa ih kao takva ugroženi narodi vrlo dobro prihvaćaju jer najmanje odišu prizvukom neokolonijalizma. Međutim, Francuska i Engleska nikada nisu u potpunosti odustale od svojih specifičnih interesa u bivšim kolonijama pa nastavljaju investirati većinu sredstava u projekte iz kojih korist izvlače njihova poduzeća. Isto tako, premda u manjoj mjeri ali uz česte slučajeve korupcije, postupala je i Italija u Somaliji i Etiopiji. Njemačka, zajedno s Beneluxom je pak zakočila svaki dalji angažman zajednice (smatrajući valjda da kao zemlja koja daje najveći doprinos na to ima pravo): vriednosti solidarnosti koje stalno promiču stranke kršćanskog usmjerenja i koje vode politiku tih zemalja naišle su

PREVEO:
SINIŠA TURINA, prof.

na velike zapreke gospodarsko-monetarne naravi.

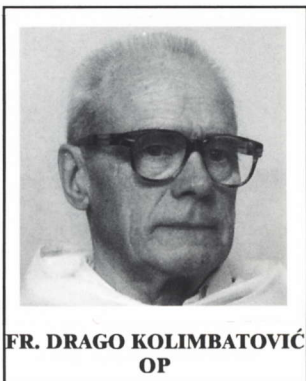
Upravo je kroz francusko-njemačku inicijativu Schumana i Adenauera, uz potporu Beneluksa i Italije, kršćanski duh "pomirbe" i suradnje potaknuo izgradnju europskog zajedništva koje je svoje konačno obličje dobilo u gospodarskoj i monetarnoj uniji koja se širi i na Istok oslobođen od sovjetske vlasti.

Taj je duh nadahnuo i najznačajniju inicijativu zajedničke vanjske politike Europske unije: Barcelonsku konferenciju u studenom 1995. godine koja je potakla stvaranje Euro-sredozemnog partnerstva s 12 priobalnih sredozemnih zemalja, kroz "ojačani redoviti politički dijalog, razvoj gospodarske i financijske suradnje, s osobitim naglaskom na humanu, kulturnu i društvenu dimenziju".

Riječ je o inicijativi dugog daha i povijesnog značenja koja zahtijeva dugotrajne političke i gospodarske napore kako bi se prevladale predrasude (razlike između islama i kršćanstva) i ogromne trenutačne poteškoće (dovoljno je podsjetiti se na nemile događaje na Bliskom istoku i u Alžiru).

Ipak, ta inicijativa predstavlja nužno zaokruženje Konvencije iz Loméa kojoj se nisu priključile arapske zemlje, odnosno upravo oni narodi koji izlaze na Sredozemno more i koje jednako ako ne i više negoli zemlje ACP-a moraju žurno krenuti putem razvoja kako bi spriječile očajničko iseljavanje svog pučanstva.

Razvijati i promicati "Politiku iz Loméa" u odnosu na zemlje ACP-a te se angažirati u Euro-sredozemnom partnerstvu dva su realistična puta usmjerena konkretnom odgovoru na apel kršćanske savjesti i demokratskog političkog razuma upućen onim sretanim i bogatim narodima kako bi oni dali svoj doprinos poticanju razvoja onih nesretnijih i siromašnih naroda. Riječ je o dva miroljubiva i demokratska puta suočavanja s izazovom Trećeg svijeta koji Europu očekuje u trećem tisućljeću.

FR. DRAGO KOLIMBATOVIĆ
OP

PRVI ŠOK ZA KOMUNISTE BLATA (NA OTOKU KORČULI)

Ako ikad dođete u Blato na Korčuli, uvjerit ćete se da sve Blajke i svi Blačani uvelike štiju svoju svetu Vičencu. Kult te mučenice s vremenom je poprimio čudne razmjere: utječu joj se u svakoj potrebi; a kad nekome zaprijeti smrtna opasnost, otvore njezinu raku i zvone na poseban način da bi joj se mogli uteći za pomoć svi mještani. U njihovoj pobožnosti prema svetoj Vičenci ima i nešto neshvatljivo: po koji taj Blačanin na olaku će ruku opsovati Boga, bez naročite grižnje savjesti, ali svetu Vičencu - "Bože sačuvaj"...

Godine 1980. pozvao me župnik don Ivan Protić da vjernike Blata pripremam za njezinu svetkovinu. U upravo te godine umro je "naš voljeni" te je bila velika napetost u cijeloj Jugoslaviji, ali naročito u Republici Hrvatskoj.

Za skoro svetkovinu narod sam pripremao posebnim trodnevijem. Kroz te dane ispovjedio se lijep broj vjernika, ali, kako to već biva, glavnina je navalila na sam dan, i to u tolikom broju da sam morao nastaviti s ispovijedanjem i za vrijeme procesije; a želio sam je vidjeti, jer sam čuo da čak i komunisti u njoj sudjeluju; samo što oni ne idu u procesiju, nego na glavnom trgu stoje na nogama dokle god cijela procesija ne prođe; očito, ni oni se ne žele zamjeriti moćnoj svetoj Vičenci! A takvih je u Blatu bilo dosta; nisu ga nizašto zvali "Malom Moskvom"...

Kad je procesija završila, a svečana misa započela, crkva je bila dupkom puna; ni za biskupa se više ne bi našlo mjesta da se kojim slučajem pojavio. Poslije Evanđelja uzišao sam na propovjedaonicu i ovako započeo:

"Narode! Ne čini li vam se da su vaši pradjedovi bili naivni i lakovjerni kad su za svoju zaštitnicu prihvatili neku mučenicu o kojoj su znali samo jedno - da je na ploči njezina groba u katakombama stajao latinski natpis 'Victrix', što na hrvatskom znači 'Pobjednica'?"

Iz torbe pučkoga misionara

Ne, nipošto! Nisu vaši pradjedovi bili ni naivni ni lakovjerni! Oni su prihvatili sv. Vičencu za svoju zaštitnicu na temelju činjenice da je žrtvovala svoj život potaknuta Kristovim riječima: 'Nema veće ljubavi nego kad netko život svoj daje za onoga koga ljubi.' A da se nisu prevarili, potvrđuje činjenica da je Bog kroz tolika desetljeća ispunjavao njihove molbe kad god su mu ih upućivali u njezino ime. Međutim, mnogo je važnije kako se mi danas odnosimo prema svojoj zaštitnici. Od nas se zacijelo ne traži da poput nje pođemo u smrt, jer je katkada već heroizam trpjeti iz dana u dan za svoju vjeru nego odjednom podnijeti mučeničku smrt. Divan primjer takvog nasljeđivanja mučenice ostavio nam je u posljednje vrijeme uzoriti kardinal Alojzije Stepinac."

Tajac... Duh je zastao u grlu svima prisutnima. Da je komarac preletio, bilo bi ga se čulo. Iz raskolačenih očiju i napola otvorenih usta vidjelo se da svi isto misle: Ovome fratru vrag ne da mira! Kud u ovako napetoj situaciji ističe za uzor čovjeka kojega je "naš voljeni" u više navrata proglasio zločincem?... Nisam se dao smesti. Izgovarao sam riječ po riječ kao da skandiram: "Pred nekoliko dana izišao je u zagrebačkom Vjesniku osamnaesti i posljednji broj feljtona: 'Stepinac na optuženičkoj klupi Vatikana.'" U njemu nam gospodin Ćiril Petišić, moj nekadašnji kolega, inače vjesnikov dopisnik, donosi neke pojedinosti s kojima naša šira javnost nije do tada bila upoznata, a on je do njih došao jer mu je za ovaj propagandni feljton bilo omogućeno zaviriti u Stepinčeve dnevnik. Naime, ondašnje su vlasti bile svjesne da Stepinčeva osuda stoji na krhkim nogama i da bi za nju mnogo značilo kad bi Petišić uspio dokazati da je i sâm Vatikan sumnjao u korektnost Stepinčeva djelovanja za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske. S druge pak strane, Petišić je iskoristio ovaj feljton kao izvanrednu šansu da neprimjetno iznese štošta što je bilo u prilog Stepincu i da se na taj način osobno rehabilitira... Uglavnom, služeći se Petišićevim feljtonom, iznio sam nekoliko pojedinosti iz Stepinčeva života u prilog mojoj tvrdnji. Najkarakterističnija je izjava iz njegova pisma prijatelju Ivanu Meštroviću: "Prijetite mi se i ustaše i Nijemci da će me ustrijeliti kao psa na cesti, ako ih ne prestanem napadati s propovjedaonice..." "Očito", nastavio sam, "Stepinac je uvijek i neustrašivo ustajao na obranu osnovnih ljudskih prava, kad god su ona bila dovedena u pitanje, bilo od jednih ili od drugih, bilo da se radilo o

Židovima, Srbima, Romima ili Slovencima. On je i na samom procesu, koji ga je osudio, jasno rekao: 'Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismijavanje, prezir i poniženje, nego sam, jer mi je savjest čista, svaki čas pripravan i umrijeti!'"

Svoju sam propovijed zaključio riječima: "Vaša sveta Vičenca od vas ništa drugo ne traži nego da svoju vjeru potvrđujete dosljednim kršćanskim življenjem!"

Silazim s propovjedaonice, probijem se kroz narod prema ispovjedaonici. Jedan gospodin pedesetih godina, otmjene vanjštine, u smeđem odijelu i kravati, s ogrtačem prebačenim preko lijeve, a sa šeširom u desnoj ruci, progura se do mene i toplo mi reče: "Oče, od srca vam hvala za ovu propovijed!" Laganim naklonom ljubazno sam mu uzvratilo i ušao u ispovjedaonicu...

Misa završila, a ja još uvijek u svom poslu; kad eto jednog crkvenog oca, odmakne zastor na ispovjedaonici, pa će mi: "Oče, svi vas čekaju; ne kane započeti s večerom dok vi ne dođete!" Na sreću, upravo sam davao odrješenje posljednjoj pokornici.

"Pater Drago", započeo je župnik sa snažnom dozom petetike netom me i gledao, "u večerašnjoj procesiji sudjelovao je naš sumještanim, uvaženi komunist dr. Zvonimir Šeparović!"

"A je li taj gospodin bio u smeđem odijelu i kravati s ogrtačem preko ruke?"

"Pa gdje ste ga vi mogli vidjeti kad niste bili u procesiji?"

"On je bio i na misi! Štoviše, kad sam sišao s propovjedaonice, progurao se do mene i toplo mi rekao: 'Oče, od srca vam hvala za ovu propovijed!'"

"Dakle, i na misi je bio!" zanosno je ponovio don Ivan Protić Gardinal, blajski župnik. A bilo je vrijedno to naglasiti, jer je to bio doktorov prvi javni nastup kojim se deklarirao vjernikom. Za sve njegove sumještane, vjernike, bila je to opća radost, a za komuniste prvi od mnogih daljih šokova...

Sv. Vičenca se i u ovom slučaju pokazala velikom i moćnom!

U Rijeci, 10. srpnja 1999.

RADIM DOK DRUGI SPAVAJU

Nangoma, 5. veljače 2000.

Dragi Anto!

Prije nekoliko dana primih Tvoje drago pismo a još ranije pismo s čekom od 1.500 USD te božićnu i novogodišnju čestitku. Oprosti što Ti se nisam ranije javio. Planirao sam po običaju za Božić javiti se na razne strane, no jednostavno od prevelike želje ne dospjeh nikome. Ipak po primitku prethodnog pisma s čekom i po tvojoj uputi, javio sam se sa zahvalnošću don Ivanu Lončaru u Zadar od koga novac potječe. Kopiju mog pisma prilažem ovom pismu. U drugom pismu piše mi da od listopada niste primili obavijest o primitku novca. Ako je to tako, oprosti na zakašnjenju. Kao što sam spomenuo, javio sam se don Ivanu za primitak odmah nakon pošiljke. Računao sam da ste u vezi i da je time moj primitak potvrđen. Po ovom zadnjem pismu vidim da nije tako. Oprostite mi ponovno na tom zakašnjenju. Predbožićno i novogodišnje doba bilo je bogato raznim aktivnostima, što se odrazilo na moj manjak dopisivanja općenito. Na tvoj poticaj, za koji sam Ti zahvalan, hvatam se pera da se barem vama javim. Prije svega primite moje najljepše pozdrave iz zelene i sunčane Zambije. Od srca vam hvala na čestitkama i super daru za Božić po dobroti don Ivana.

Spomenuo sam da sam obdaren mnogim aktivnostima. Vrlo često to su aktivnosti na terenu ili u Lusaki. U proteklih šest godina otkako sam stigao u Nangomu prešao sam sa svojim kamiončićem više od 200.000 kilometara. Imao sam brodolome i uspjehe. Zbog loših cesta početak je bio poput brodoloma. Dijelovi auta lomili su se vrlo često. Bilo je svakakvih popravaka i krparenja na autu. Tražio sam bolji i otporniji auto. Možda se sjećaš našeg susreta prije tri godine kada sam zatražio pomoć. Prije nekoliko dana ta je pomoć stigla od MIVE iz Austrije i Propaganda fide. Posrednik je bila sama nadbiskupija Lusake koja mi je prošli tjedan dodijelila novi auto terenac Toyota Raider 3000 TD 2-4. Taj će auto pripadati župi Nangome, bez razlike kako dugo ću biti njen župnik.

Moje polje rada uglavnom se vrti oko četiri glavne točke.

Prva i glavna je sama župa sa svim svojim zahtjevima. Druga je nadbiskupija. Treća je Družba Isusova i četvrta su ljudi svih vrsta koji me traže pomoć.

O prvoj ne moram puno govoriti, jer i sam si bio župnik i znaš kako je sa župom. Razlika je doduše u ustrojstvu i koordinaciji različitih aktivnosti. Već više od 25 godina čitava centralna i istočna Crkva u Africi nastoji se izgraditi u živu i aktivnu zajednicu putem tzv. malih bazičnih zajednica. Tu pojedinci dolaze do izražaja. Župa nikako ne može zamijeniti ulogu bazičnih zajednica gdje se ljudi okupljaju kao susjedi i Božja obitelj. Mislim da to nama u Hrvatskoj nedostaje. Eto, šaljem vam jedan primjerak knjižice gdje se vidi povijesni razvitak bazičnih zajednica. Ja sam je uredio i tiskao.

Drugo polje moga rada je nadbiskupija Lusaka. Njoj pripadam aktivno na različite načine. Nadbiskupija ima četiri dekanata. Ukupno blizu pedeset župa. Moj dekanat je Lusaka Zapad. Broji 14 župa. Kroz zadnjih šest godina ja sam joj tajnik. U zadnje vrijeme, kako dekan nije s nama zbog bolesnog oca u Portugalu, ja imam brigu za čitav dekanat. Uto su uključeni razni sastanci, pastoralni i svećenički, te seminari i tome slično. Od dekanata izabran sam za svećeničko

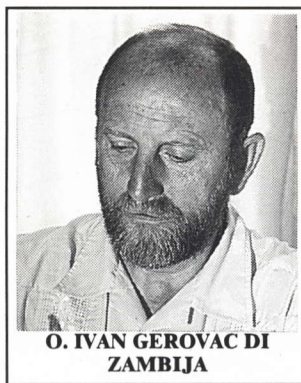
nadbiskupsko vijeće gdje sam ponovno tajnik. Sam nadbiskup, Medardo Mazombwe, tražio me da budem u komisiji za komunikacije. Tu sam posebno angažiran u izdavanju i tiskanju raznih brošura, obavijesti, knjižica itd. Šaljem vam primjerak nadbiskupskog vjesnika koji sam uredio i tiskao pred Božić. Tu ćete naći nekoliko vijesti za RV. Osim tiska komisija ima brigu oko katoličkog radija i priprema za katoličku televiziju.

Treće polje mog rada je Družba Isusova kojoj pripadam. Kao poglavar isusovačkih zajednica Mumbwe i Nangome imam obveza prema pojedinim članovima tih zajednica i našim višim poglavarima. Ponovno tu su razni sastanci, davanje duhovnih vježba, konzultacije i tome slično. Nedavno smo završili jedan opširni godišnji zajednički sastanak čitave provincije Zambije i Malavija. Glavna tema tog sastanka je bila planiranje našeg apostolata pod vodstvom novog provincijala Irca. Jedna od novosti je što je bivši provincijal, Amerikanac, držao nepotrebnim dovođenje novih misionara. No naš posao je postojao sve teži zbog pomanjkanja personala i većih zahtjeva apostolata. Sada se radi na tome da ćemo tražiti nove misionare koji bi se velikodušno posvetili misijama.

Četvrti dio mog apostolata su pojedini ljudi bez obzira koje vjeroispovijesti ili plemena. Tu su uključeni svi staleži ljudi. Počevši od apostolskog nuncija i nadbiskupa Lusake do pojedinih seljaka i nastavnika osnovnih škola raštrkanih po mojoj župi. Zahvaljujući dobročiniteljima iz domovine, uspio sam si organizirati posao koji je sve više tražen. Od dobročinitelja tu bih želio spomenuti vlč. Nikolu Hohnjeca, gđu. Jerković iz Palme u grupi Marijine legije, časne sestre Srca Isusova iz Rijeke, župnika i župljane Dobrog Pastira u Sesvetama, braću Iliju i Stjepana Dilbera DI, te ranije spomenutog don Ivana Lončara. Od poslova koji me okupiraju pomažući pojedinim ljudima spominjem ih samo općenito. Tu su rad na računalima (kompjutori), rad na tiskanju (stamparija), popravci satova i drugih tehničkih instrumenata, šišanja, izdavanja diploma, plasticiranja osobnih karata i drugih dokumenata. Premda moderna tehnologija prodire brzo u Afriku, ipak nema dovoljno stručnjaka za popravke. To ne znači da sam ja stručnjak u svemu. Ipak uz moju struku precizne mehanike i djelomično elektronike, zbog pomanjkanja stručnjaka ljudi dolaze k meni za pomoć koju rado pružam. Razumije se da to traži svoje dodatno vrijeme.

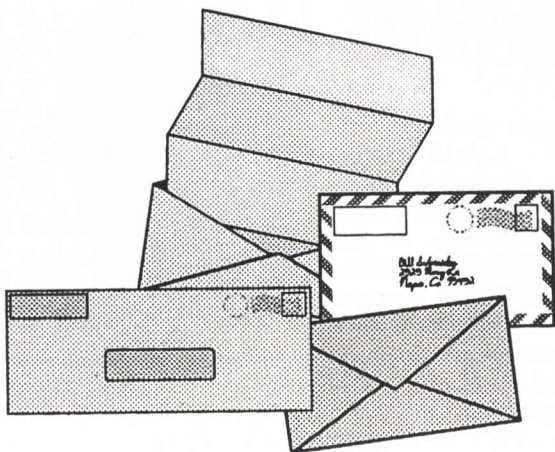
Koji put radim dok drugi spavaju. To iskoristim slušajući naš hrvatski radio. Tako npr. budno sam pratio događaje oko bolesti i smrti našeg predsjednika Tuđmana te saborskih izbora u kojima ja nisam mogao zbog udaljenosti sudjelovati. I dok vam ovo pišem spremaju se predsjednički izbori. Rado i često čujem vijesti s naše crkvene strane od samih crkvenih poglavara, kao što su naš Sveti Otac, naš nadbiskup Bozanić, uzoriti kardinal Kuharić (zadnji govor o Svijećnici), te pojedinci (zadnji govor o. Vlade Horvata o Bartolu Kašiću).

Pri koncu ovog pisma još jednom sve vas u Misijskoj centrali i sve koji s vama surađuju, a posebno prijatelje misija koji čitaju Radosnu vijest od srca pozdravljam iz srca Afrike. Ovog ljeta spremam se u posjete domovini. Imao sam nakanu doći zajedno sa svojim nadbiskupom Lusake, no to nije sada moguće. Uskoro će nam Uskrs, pa vam svima želim u ovoj svetoj godini Božje pomirenje i radost Uskrsa. ■

O. IVAN GEROVAC DI
ZAMBIJA

MISIONARKE MEĐU KRŠĆANIMA PO KRSNOM LISTU

Villa Elisa, 11. veljače 2000.

Velečasni gospodine!

Osobno sam primila, kao i druge sestre, Vaše pismo od 8. siječnja ove godine u kojem nas molite podatke, kao i nešto o našem redovničkom i misionarskom životu, pa Vam odgovorim u ime svih sestara u ovoj kući.

Što se tiče naših osobnih podataka, mislim da su točni, pa ne treba nikakvih korekcija s obzirom na njih.

Dodajem nešto o našem radu u tim zemljama Južne Amerike: Argentine, Paragvaja i Urugvaja. To nisu u pravom smislu riječi misijske zemlje, jer nisu poganske. Naprotiv cijela Južna Amerika je kršćanski kontinent, osim u manjim iznimkama.

Velika većina stanovnika je pokrštena (računa se više od 90%, a možda i više). No isto tako u velikom postotku to su kršćani samo po krsnom listu, osobito siromašniji slojevi. Svoje vjerske dužnosti vrše ili vrlo malo, ili nikako, tako da se rad i apostolat među njima može u mnogo slučajeva usporediti s onim u poganskim zemljama. A da zlo bude još veće, mnogobrojne sekte su vrlo raširene i snažno djeluju među tim svijetom, neukim u vjerskom znanju.

Najveći razlog tomu je **velika nestašica svećenika**. U nekim državama i zonama računa se da na jednog svećenika dolazi i do 10.000 vjernika, i ti žive rastrkano i u velikim daljinama. Razumljivo je onda da ti vjernici ne mogu puno izvršavati svoje vjerske dužnosti. Ako su neke osobe krštene i primile prvu svetu pričest, i drugu, kako oni to običavaju kazati, to je već puno! I s time se je završilo njihovo

vjersko znanje i obrazovanje. To vrijedi osobito za "campo", tj. za manja mjesta i udaljena od gradova.

U gradovima je ipak znatno bolje. Ima i priličan broj svećenika i dovoljno crkava. Tako viši i obrazovaniji slojevi imaju priliku za bolju vjersku naobrazbu i vršenje svojih vjerskih dužnosti. Prema tim prilikama razvija se i rad sestara, koliko u

koliko je to moguće i koliko dopuštaju prilike. Teške bolesnike se pripravlja za sretnu smrt, dajući im prilike da prime svete sakramente: svetu ispovijed i svetu pričest. Bilo je slučajeva da je bolesnik primio i nekoliko svetih sakramenata: ispovijed, pričest, krštenje, ako nije bio kršten, i sakrament ženidbe.

Eto, to je ukratko naš posao i apostolat, pa se nadamo da ćemo uz Božju pomoć i dalje isto tako slijediti.

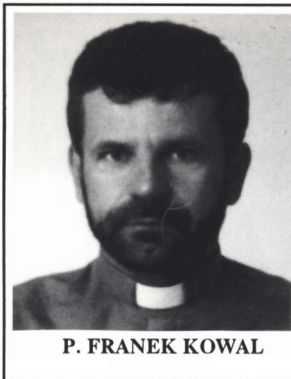
školama, toliko i u bolnicama. U školama se predaje redovito vjeronauk, i nastoji se ucijepiti učenicima praktično vršenje vjerskih dužnosti. U bolnicama se pripravlja pacijente, ako nisu kršteni, da prime taj sakrament. Tih obično nema puno. Običnije je da nisu primili prvu svetu pričest i da nisu vjenčani u crkvi. Sve se nastoji urediti,

Primile smo i cijelu kolekciju od 1999. godine Radosne vijesti, a pojdine sestre i Adresar misionara. Na svemu Vam najsrdačnije zahvaljujem u svoje ime, kao i u ime svih sestara. S poštovanjem Vas pozdravlja

s. Marija Kalenić

OPRAŠTAMO I MOLIMO ZA OPROŠTENJE

“I dok slavimo Boga koji je u svojoj milosrdnoj ljubavi potaknuo u Crkvi divnu žetvu svetosti, misionarskoga žara, potpune predanosti Kristu i bližnjemu, ne možemo ne priznati nevjernosti Evanđelju u koje su upala neka naša braća, osobito u tijeku drugoga tisućljeća” - papa Ivan Pavao II. (vidi: Glas Koncila, broj 12, 19. ožujka 2000.).

P. FRANEK KOWAL

Te veličanstvene riječi izrekao je naš Papa za vrijeme povijesne nedjelje oproštenja i pomirenja 12. ožujka 2000.

Cijenim te veličanstvene riječi Pape kao svećenik koji je sam na sebi iskusio milost oproštenja u sakramentu ispovijedi.

Cijenim te veličanstvene riječi Pape kao misionara zanese na Kristovim riječima: “Tražite najprije Kraljevstvo nebesko, a sve će vam se drugo dodati (Mt 6,33). Jer, samo onaj tko je shvatio stvarnost istočnoga grijeha, zna da nesavršeni kršćanin misionar može samo potvrditi - a ne opovrgnuti - vrijednost kršćanstva.

U povijesti misijskog djelovanja događale su se stvari za

koje se moramo kajati. Samo da spomenem uništenje kršćanskih zajednica Indijanaca u Južnoj Americi koji su živjeli vođeni od isusovaca. Njih su uništili kršćani, pripadnici iste Crkve. Tragičan dio toga povijesnog procesa mogli smo potresno doživjeti gledajući film “Misija” u režiji Rolanda Joffe, prikazanog 10. ožujka ove godine.

Da spomenem samo encikliku pape Benedikta XIV. “Exque singulari” kojom je godine 1742. zabranio isusovcima i svim drugim misionarima inkulturaciju u Aziji. To je prouzročilo krvava progonstva kršćana i zakočilo evangelizaciju toga kontinenta. Možda je čak i prokockalo jedinstvenu povijesnu priliku da Krist postane kralj većine azijskih srdaca.

Međutim, radi nesavršenosti nas kršćana, neopravdano je osuđivanje i samog kršćanstva. Tražeći čitavu istinu, treba gledati istini u lice i napajati se svjetlošću koja iz nje izbija. Kršćansku vjeru valja suditi po apostolima i mučenicima, po svecima, a tih ima na pretek u svakom razdoblju misijske djelatnosti Crkve sve do danas (prošle je godine strdalalo više od 90 misionara i misionarki) i na svakom kontinentu. Papa je izrekao riječi kajanja a time je još jednom dokazao da Kristov evandeoski glas neprestano odzvanja u svojoj čistoći i da je božanski elemenat u Crkvi nedirnut te i dalje obasjava nas slabe ljude, nesavršene službenike Evanđelja. •

S. SNIJEŽNA STJEPANDIĆ

Dvostruko slavlje koje su doživjele sestre Kćeri Božje Ljubavi u nedjelju 5. ožujka u župi Laç radost je za cijelu Crkvu u Albaniji. Uz koncelebraciju osam svećenika svečanu misu slavio je tiranski nadbiskup mons. Rok Mirdita. Na početku mise u nazočnosti većeg broja sestara iz Albanije i sestara koje su za ovu zgodu pristigle iz generalne kuće u Rimu, s Kosova, Hrvatske i Bosne, provincijalna glavarica s. Dubravka Moharić primila je u postulat Venonu Gjeka iz Skadra i Suzanu Pashuku iz Brdice koje su se za ovaj čin spremale kroz četiri godine.

Venona i Suzana nove postulantice sestre Kćeri Božje Ljubavi

Nadbiskup Mirdita je u propovijedi istaknuo zauzeti rad sestara Kćeri Božje Ljubavi u Albaniji, a posebno u njegovoj nadbiskupiji. Zahvalio je sestrama na njihovoj skromnosti i radošću koju je doživljavao kod susreta, iako je dobro znao u kakvim uvjetima sestre rade. Završavajući propovijed, nadbiskup je izrazio zadovoljstvo ovoga dvostrukog slavlja i radost radi prisutnosti tolikog broja redovnica raz-

ličitih družba na ovoj nesvakidašnjoj svečanosti. Na kraju mise sve prisutne pozdravila je provincijalna glavarica čestitajući postulanticama na prvom učinjenom koraku. Poželjela im je vedrinu duha, što je najbolje svjedočanstvo da pripadaju Kristu. Također je zahvalila dobročiniteljima na materijalnoj pomoći i sestrama na uloženom trudu, ne samo u izgradnji materijalne kuće nego i u zauzetom radu s ljudima od prvih početaka u Albaniji. Misno slavlje uzveličale su svojim pjevanjem kandidatice, novakinje i sestre juniorke. Bilo je ganutljivo slušati kad su mlade Albanke zapjevale najprije na albanskom jeziku, a onda i na hrvatskom himnu družbe: "Čuj me, svijete čitavi, kći sam Božje ljubavi..."

Drugi dio proslave odnosio se na blagoslov kapelice i novosagrađenog samostana u kojem je predviđen internat za 20 djevojaka. U Albaniji je velik problem školovanje ženske mladeži. Roditelji se ne usude slati svoje kćeri u grad na školovanje. Na žalost, u ovoj maloj patničkoj zemlji jako je raširena droga i nemoral. Tako Kćeri Božje Ljubavi nastoje svoju karizmu proširiti i u patničkoj Albaniji. U samostanu naći će smještaj djevojke sa sela kojima će se na ovaj način omogućiti srednja školska naobrazba.

Izgradnju samostana pomogle su različite organizacije i Caritati iz inozemstva. Sestre ipak duguju najveću zahvalnost fra Vlatku Soldi, gvardijanu u Laçu, i fra Ferdi Bobanu koji su sa sestrama dijelili sve brige i planove oko izgradnje. Taj veliki zahvat podržavali su materijalno i moralno fra Leonard Oreč i njegovi suradnici, na čemu su im sestre veoma zahvalne.

Građevinske radove kroz tri godine izvodio je gosp. Ivan Kolobarić, Hercegovac, uz pomoć domaćih radnika, a s. Jeronima Juroš, kućna predstojnica i jedina Hrvatica među našim sestrama Albankama, sve je to vrlo brižno i s ljubavlju vodila.

Za ovu zgodu s. Lujza Stošić, katehistica u Laçu, s djecom i mladima priredila je vrlo poučan program za sestre, uzvanike i mještane. Kroz točke programa protezala se jedna značajna misao: Danas je Bog otvorio vrata siromasima. Da, ovaj bi samostan trebao biti ono za što je sagrađen: mjesto okupljanja siromaha, mjesto molitve i jačnja u vjeri. Nije mala stvar

jedan samostan više, a time i jedno svetohranište više u Albaniji. To nije radost samo sestara Kćeri Božje Ljubavi, nego cijele albanske Crkve u kojoj je zahvaljujući neumornom radu misionara, dobro zaživjela nova evangelizacija.

Na završetku slavlja našli smo se kod zajedničkog stola koji su nam pripremili marljive kuharice pod vodstvom s. Nikoline Gegić. Uz pjesmu i izmjenu darovao slavilo se dugo u noć.

U spomenutoj župi Laç sestre Kćeri Božje Ljubavi djeluju od kolovoza 1992. godine. One u suradnji s franjevcima, domaćima i iz Hercegovine, katehiziraju sve dobi djece i vode crkveno pjevanje u župi i na nekoliko filijala. Drže privatnu ambulantu i vode župno domaćinstvo. Župa Laç pripada tiranskoj nadbiskupiji. Na području te nadbiskupije pastoralno djeluje više od 100 sestara iz 25 različitih družba sabranih sa svih strana svijeta, zatim 26 redovnika iz osam muških redova i oko desetak dijecezanskih svećenika. Cijela nadbiskupija broji više od 650.000 vjernika.

Ako malo prolistamo povijest, vidjet ćemo da je albanski narod jedan od najstarijih kršćanskih naroda u Europi. Oni su poruku Evanđelja primili još u apostolsko vrijeme. Na žalost, dugogodišnja turska vladavina učinila je svoje. Sada je u Albaniji samo 12% katolika, a 70% muslimana. Drago mi je što mogu spomenuti da se za sada ne primjećuje nesnošljivost između jednih i drugih. Iako je to demokratska zemlja, još uvijek u njoj vlada nesigurnost, neizvjesnost i strah. U ovakvoj situaciji teško je normalno kruh zarađivati i zato većina njih iščekuje humanitarnu pomoć.

Ova prva nedjelja u mjesecu ožujku u godini Velikog jubileja za župu Laç i sestre Kćeri Božje Ljubavi dan je radosti, dan osvježjenja i dan koji će se posebno pamtiti. ■

HRVATSKA KAPELICA U ALBANIJI?

FRA LOVRO GAVRAN
ALBANIJA

Iballe, 8. veljače 2000.

Poštovani brate u Kristu, don Anto!

Ugodno me je iznenadila Tvoja božićna čestitka, jer nikad me se nitko u Misijskoj centrali dosad nije sjetio. To više me je obradovao "Adresar misionara" i Tvoj drugi dopis koji dobih prije nekoliko dana. Zato se požurih da Ti odgovorim.

Lijepo je od vas što se sjećate naših misionara. To je dakako čin Bogu ugodan, misionarima drag (a često i inače koristan), a može biti i vrlo plodonosan za buđenje novih misijskih zvanja.

Ja sebe nikad nisam smatrao nekim misionarom, pa se zato nikad nisam ni nametao Misijskoj centrali - ne želeći se kititi tuđim perjem.

Poslije sv. mise u Iballe

ALBANIA

stojim završiti do korizme, a ona pred vratima. U korizmi me čekaju drugi poslovi. Vjeronauk i građevinski radovi. U vjeronauku pomažu časne sestre i kandidatice.

Kada dobijem malo više vremena, ponovno ću se javiti malo opširnije. Sada srdačno pozdravljam Tebe i suradnice s. Mirnu i s. Fidelis.

Čast toga imena pripada prije svega misionarima u Africi i Aziji. Međutim, istini za volju, mora se priznati da je i Albanija (nakon komunističke diktature) pravo misijsko područje, u punom smislu te riječi. Stoga Vam rado odgovoram na postavljena pitanja u vezi s "Osobnom kartom misionara".

Moje najvažnije podatke imate. Pa ipak, da ne preskačem, navest ću po redu ono što bi Vas moglo zanimati. No, tamo neću spominjati neke detalje. Npr. da od 1995. u Iballe gradimo novu crkvu koju - ako Bog da - ove godine, prigodom 2000. obljetnice Kristova rođenja, namjeravamo posvetiti. Iz Iballe mi služimo još tri župe: Berisha, Pierza i Dardha, koje nemaju nikakvog crkvenog objekta. I tamo bi se nešto moralo raditi, ali kada i kako, nemam pojma. Ovisi o tome hoće li se naći koji dobročinitelj da neki od potrebnih objekata financira. Narod je zaista presiromašan da bi mogao graditi crkve bez pomoći sa strane.

Pitali ste me je li mi potrebna neka materijalna pomoć.

Hvala Bogu, kruha i ruha imamo. Ne gladujemo. Ali, dakako, ima mnogo stvari koje nedostaju: od najsitnijih do najkrupnijih: od monstrance i kadionice do misnog ruha, zvona, gitare i orgulja (barem električnih). No, po mom mišljenju bilo bi najljepše i najisplativije kad bi Crkva u Hrvata sagradila berem jednu kapelicu u Albaniji. Bilo bi to i Hrvatima na čast, i Albancima na vjekovnu korist. To bi bio trajan, utjelovljen znak naše vjere i znak ljubavi našeg naroda prema misijama, prema albanskom narodu i Crkvi koja je tu konkretno u oskudici.

Ja ne poznajem vaše mogućnosti, pa ne tražim ništa konkretno. Ali, dakako, nijedan oblik pomoći ne odbijam, jer to bi značilo odbijati potporu duhovnog rasta naših vjernika, ili gradnju neke crkve. Dakle: sa zahvalnošću prihvaćam svako dobročinstvo! Ipak ću zatražiti i nešto konkretno! Bilo bi nam drago ako biste nam mogli slati "Radosnu vijest" - jer i to je hrana za dušu. Unaprijed vam najljepša hvala!

Vas i sve vaše suradnike, kao i čitatelje "Radosne vijesti" bratski pozdravlja i obilje milosti od Gospodina za vas moli.

Bajžë, 25. veljače 2000.

Dragi Anto!

Hvala na brizi i ustrajnosti. Primio sam čestitku za Božić i pismo pisano 8. siječnja ove godine. Ovoga puta mogu Ti reći da sam sa zdravljem dobro i da sam prezaposlen. Još imam blagosloviti oko 400 kuća. Blagoslovio sam oko 1.500 u dvije župe koje pastoriziram. Na-

Fra Anđelko Kamenčić
Kisha Katolike
Bajza - Shkodër
Albania

VLČ. DRAGO BALVANOVIĆ
PERU

JEDAN DRUGI PERU

PUTOPISNI ZAPIS
MISIONARA DRAGE BALVANOVIĆA (XLV)

VIRGEN DEL CARMEN - KARMELSKA GOSPA U MJESTU PAUCARTAMO

Mjesto Paucartamo nalazi se oko 100 kilometara od Cuzca u peruanskim Andama. U ovom mjestu blagdan Gospe Karmelske je nešto posebno. Odražava se na poseban način u folkloru tipičnom za ovaj kraj Andu u mješavini pravovjerskoga i poganskoga, ali opet sve na čast Djevice. Proslava se produžuje danima s procesijom od zaseoka do zaseoka a kao dio ovih obreda sve je povezano s veseljem i radošću.

Blagdan se u cijelom svijetu i u Peruu slavi 16. srpnja. Proslava blagdana kao i sam blagdan jako je znakovita a ona na neki način odražava dio osjećaja i vjerovanja pobožnog puka.

Autobusom se putuje dugo, ali je put nezaboravan jer nas vodi na visine od tri tisuće kilometara. Osjetio sam malu vrtoglavicu ali uz čaj od koke, koji je u ovom slučaju lijek, polako se srce i strah smiruju. U noći osjetih bolove u glavi i drhtavicu, ali i to prolazi sa snom i čistim zrakom koji je ovdje pravo uživanje, jer nije zagađen niti težak.

Deseci ovaca, ljama, vikunja i alpaca mogu se vidjeti na prostranim pašnjacima. Hodočasnici obučeni u pončo, zapravo zaogrnuti i odjenuti kao "narod u hodu" u tišini bijelih visova i nepreglednih pašnjaka izgledaju kao sje-ne koje se u tišini pokreću prema božanskoj zvijezdi. Imao sam osjećaj da su to pastiri u "betlehemske noći" koji hrle k Isusu na poklon.

Tokom više dana se nižu vjerske svečanosti a za puk je to velika narodna svečanost. Mjesto je pretvoreno u jedan veliki amfiteatar vjere i folkloru, ali i turizma, narod Paucartamba živi u jednom neizbrisivom zanosu. I mi slučajni gosti u ovom nezaboravnom događaju produbljujemo našu vjeru i sudjelujemo u vanjskoj radosti svih stanovnika.

Prateći kip Karmelske Gospe, pridružujemo se vjernom puku i zazivamo

Gospu na jeziku Indiosa - kečua. Pjesme su zanosne, svirači kao opijeni od radosti a možda i od koke, rakije i cigareta, a sve se to ujedinjuje u neprestanom gibanju, jer puk kreće, giba se, zaziva, moli i pjeva. Narod se poslije ručka odmara, mnogi odlaze na počinak a ostali nastavljaju u istom zanosu i ritmu. Procesija ide dalje. Ujutro, sunce na visinama izlazi vrlo rano, navješćujući novi dan, ponovno okupljanje, ponovno slavlje i pokret u procesiji.

Približavamo se grupi djece i pitam ih što su zamolili Gospu. Kako im je

životinje i u kojoj su školi. Kontakt je uspostavljen. Započe razgovor.

Masimo (8 godina): "Moja sestra često u noći plače. Ima napade straha. Molim Gospu da je oslobodi noćnih mora."

Diego (11 godina): "Moja majka i otac su umrli od terorista. Nisam ih ni zapamtio. Molim za moju baku i djeda a i za sebe. Želim ići u školu u grad."

Manuel (8 godina, možda i koju više): "Snažan sam, ali me drugovi radi toga više puta izazivaju. Molim Gospu da me čuva..."

I tako se nižu molitve, zazivi i vapaji. Mi se vraćamo u grad Cusco umorni, ali ispunjeni radošću vjere i puka, pomoći koju nam je i ovaj put Gospa udijelila da možemo biti na pomoć ovome puku i u radosti i u žalosti.

Lima, na blagdan Blagovijesti 1999.

teško s "gringom" uspostaviti kontakt i povjerenje, služim se njihovim rječnikom, pitajući ih imaju li loptu,

UJEDINJENI U MOLITVI I SVETOJ MISI

Već duže vrijeme domovinska Crkva povezana je s našim misionarima i oni s domovinskom Crkvom po svetoj misi, moljenju časoslova i privatnim molitvama. Svi smo svjesni snage molitve i puni pouzdanja u Isusovo obećanje da ćemo sve dobiti što ga zamolimo. Naše molitve u kojima smo sjedinjeni s našim misionarima imaju samo jednu nakanu: izmoliti snagu i blagoslov za uspješan rad naših misio-

nara u svjedočenju Isusove ljubavi. Ljudskim silama i umu često su nedokučivi putovi Gospodnji kojima kroči k pojedinoj duši ili pojedina duša k njemu. Eto to ga upravo molimo. Molimo ga da nađe put do onih duša koje ga još nisu upoznale služeći se našim misionarima i misionarkama. U milosnoj smo godini velikog Jubileja kada nam Crkva pruža mogućnost primanja posebnih milosti. Molit ćemo

nebeskog Oca da svoju ljubav i ljubav svoga Sina Isusa očituje svim ljudima. Uza svu njegovu ljubav dvije trećine čovječanstva ni nakon dvije tisuće godina nisu ga upoznale. Razlog je to da se svi još svesrdnije angažiramo i postanemo tu gdje jesmo misijski djelatnici. Netko darom, netko molitvom i svetom misom, netko žrtvom. Molimo, a Bog će blagosloviti i naše molitve i rad naših misionara.

BUDIMO ZAJEDNO U MOLITVI I SVETOJ MISI S NAŠIM MISIONARIMA ONI MOLE ZA NAS MI MOLIMO ZA NJIH

RASPORED SVETIH MISA I ČASOSLOVA

SVIBANJ 2000.

RASPORED PRIKAZIVANJA SVETIH MISA ZA DAROVATELJE

- 2. 5. 2000. svetu misu za darovatelje u misiji sv. Antuna Padovanskoga Mwinilunga u Zambiji prikazuje vlč. Stipo Miloš,
- 6. 5. 2000. svetu misu za darovatelje u misiji Ujewa u Tanzaniji prikazuje don Ante Batarelo,
- 6. 5. 2000. svetu misu za darovatelje u misiji Ashaiman - Tema u Gani prikazuje vlč. Ivan Stojanović,
- 26. 5. 2000. svetu misu za darovatelje u misiji Rushooka u Ugandi prikazuje fra Ivica Perić,
- Svakoga petka u mjesecu svibnju trud ispovijedanja hodočasnika (4 sata dnevno) u bazilici Lateranum te časoslov i kronicu za misionare i dobročinitelje prikazuje fra Franjo Rafael Lipovac.

RASPORED MOLJENJA ČASOSLOVA ZA DAROVATELJE

- 5. 5. 2000. časoslov za darovatelje moli sestra Mirabilis Višić,
- 7. 5. 2000. časoslov za darovatelje u misiji Quito u Ekvadoru prikazuje sestra Ljilja Lončar,
- 10. 5. 2000. časoslov za darovatelje moli sestra Danijela Dropulja u misiji Affame u Beninu,
- 14. 5. 2000. časoslov za darovatelje moli sestra Mirjam Šurjan u misiji Ngaoundere u Kamerunu,
- 20. 5. 2000. časoslov za darovatelje moli sestra Natalija Bešlić u misiji Affame u Beninu,
- 25. 5. 2000. časoslov za darovatelje moli sestra Vedrana Ljubić.

SVETE MISE I ČASOSLOV U DOMOVINI ZA MISIONARKE I MISIONARE

- 7. 5. 2000. svetu misu za misionarke i misionare u župi Miljevci prikazuje bivši misionar fra Ante Vukušić, župnik,
- 7. 5. 2000. časoslov za misionarke i misionare prikazuje s. Fidelis Lučić, FDC u samostanu Nova ves 16, Zagreb,
- 14. 5. 2000. svetu misu za misionarke i misionare u crkvi Ranjenog Isusa u Velikoj Gorici služit će velečasni Anto Burić,
- 14. 5. 2000. časoslov za misionarke i misionare prikazuje s. Mirna Nikolić, FDC u samostanu Nova ves 16, Zagreb,
- 21. 5. 2000. svetu misu za misionarke i misionare na krajnjem rubu Hrvatske, u Baranji, na Dunavu, u Batini s cijelom župnom zajednicom slaviti će Đuro Pardon, župnik,
- Umirovljeni splitskomakarski nadbiskup mons. Frane Franić moli časoslov za misionarke i misionare,
- Svake subote u mjesecu svibnju večernju svetu misu za misionarke i misionare prikazuju suradnici misija župe Svih Svetih Đakovo,
- Svakoga prvog četvrtka u mjesecu za misionarke i misionare mole članovi molitvene zajednice iz Rijeke,
- Svakog utorka u mjesecu svibnju svetu misu i časoslov za misionarke i misionare u samostanu u Primorskoj u Zagrebu prikazuje sestra Nives Kuhar,
- Svakog utorka u mjesecu svibnju u crkvi Corpus Domini u Zagrebu cjelodnevno klanjanje pred Presvetim prikazuje se za misionarke i misionare,
- Svake srijede u mjesecu svibnju s. Bogdana Markić u Palmotićevoj u Zagrebu prikazuje časoslov za misionarke i misionare,
- Varaždinska zajednica sestara Uršulinki (35 sestara) 18. svibnja prikazuje klanjanje pred Presv. Oltarskim Sakramentom za naše misionarke i misionare.

UISTINU, BEZ MENE NE MOŽETE UČINITI NIŠTA (Iv 15,5)

S. EMANUELA ŠKARICA

AFRIČKA ŽENA

AFRIKA, SVIJET KOJI SE OTVARA

1.8 Katolička Crkva

To je jedan od najpozitivnijih aspekata misijske djelatnosti Katoličke Crkve, za razliku od drugih Crkava. Katolička Crkva se brine za dušu i za tijelo, što se danas lijepo i stručno zove "humani napredak ili unapređenje čovjeka".

Iz župnih katoličkih škola izašla je prva generacija katoličkih svećenika, intelektualaca i političara. Oni su

predvodili Afriku u borbi protiv kolonijalizma. U kršćanskim su se Crkvama zalagali za napredak domaće hijerarhije (posebno 60-ih godina), teološke misli ukorijenjene u afričkoj stvarnosti i koja više uzima u obzir sadašnje društvene prilike u pojedinim državama. Tako se razvila "Black theology" u Južnoj Africi, koja je naglašavala borbu protiv apartheida (zasebnosti, odvojenosti bijelaca od crnaca) i oslobođenje od nadmoći afričkih bijelaca.

Kasnije se počelo govoriti ponajprije o "prilagođavanju" a zatim o "inkulturaciji" (usp., F. KOWAL, *Afrička sinoda, Inkulturacija*, RV, 4/1994).

Mjesto razmišljanja i napretka Katoličke Crkve u Africi je forum afričkih biskupa AMECEA i SECAM (Simpoziji biskupskih konferencija Afrike i Madagaskara) (*J. DINH DUC DAO, Misije za treći milenij*, RV, 4/1994., 15.).

Na otvaranju Sinode afričkih biskupa u bazilici sv. Petra, u Vatikanu 1994., mogli smo vidjeti afričke narodne elemente (bubnjevi, ples, pjesme) integrirane u liturgiju Katoličke Crkve. To je samo jedan od velikih i brojnih znakova napretka. Činjenica je da danas moramo govoriti o "Mladoj afričkoj Crkvi" koja postaje sve svjesnija svog identiteta i zasebnosti.

Što nas misijske djelatnike i europsku Crkvu na poseban način napunja radošću i nadom?! To su svećenička i

MISIJSKI VELIKANI

IVAN DE BREBEUF misionar i mučenik

Piše: Ilija Doborski

Ivan de Brebeuf jedan je od najpoznatijih među osmericom isusovaca mučenika, Francuza, koji su misionarski djelovali među Huronima u Sjevernoj Americi i tamo podnijeli mučeništvo. Svjetlo dana ugledao je 25. ožujka 1593. godine u Conde-sur-Vire u Normandiji u Francuskoj. Početkom studenoga 1617. stupio je u isusovačku zajednicu u Rouen. Pri svršetku bogoslovskih nauka često je pobolijevao, te je poslije oporavka od tjelesnih tegoba 22. veljače 1622. u Pontoise bio zaređen za svećenika. Primivši svećenički red, djelovao je još tri godine kao profesor i prokurator na isusovačkom kolegiju u Rouenu gdje ga je zatekao poziv da krene u Kanadu i tamo poganskim plemenima navijesti Krista Spasitelja. S trojicom sudrugova ukrcao se 24. travnja 1625. u Dieppeu na brod a nakon dvomjesečnog mučnog jedrenja iskrcao se u Quibecu. Za isusovce je to bila druga misionarska ekspedicija. Ivanova su braća Biarda i Massa su tri godine (1611.-1614.) na kanadskom tlu a potom su se morali povući neobavljena posla. Njihovi su izvještaji izazivali u Francuskoj pozitivna reagiranja tako da su se ubrzo javili novi apostolski djelatnici za kanadske misije. Misionarsko djelovanje oca Ivana de Brebeufa nije potrajalo dugo. Nakon

misionarskoga pothvata među Montažanima, a potom kod Hurona, koje je Ivan pratio na njihovim lovačkim putovanjima, Englezi su za vrijeme opsjedanja Quibeca uhvatili Ivana i drugove misionare te u njima videći neprijatelje protjerali ih s kanadskog tla. U listopadu 1629. Ivan de Brebeuf ponovno se nalazi u Rouenu gdje se zdušno posvetio praćenju predavanja Luisa Lalle-manta, najvećega duhovnog učitelja 16. stoljeća koji je po svojoj prilici bio i njegov ispovjednik. Nakon što su Francuzi sklopili primirje s Englezima, kardinal de Ruelieu dao je na log ocima isusovcima da pođu u misije u Kanadu. U ožujku 1633. Ivan de Brebeuf se u Dieppeu ukrcao na brod a potom otplovio za Kanadu gdje je četiri godine vodio misiju Hurona (1634.-1638.) za koje je sastavio rječnik i gramatiku huronskog jezika, a uz to je napisao i prigodni katekizam. U to su vrijeme nemilosrdno harale različite bolesti među domorocima za što su bili optuženi europski misionari. Bio je to razlog da se Ivan morao povući u Sainte Marie. Vodstvo misije preuzeo je njegov subrat Charles Lalle-mant koji je radikalno promijenio misionarske metode. Proveo je popis pučanstva i ubrzo ustanovio da je njihov broj opao zbog ratnih pu-

redovnička domorodačka zvanja. "Najveći porast duhovnih zvanja zabilježen je na afričkom kontinentu gdje je 1970. bilo 3.500 bogoslova, a 1994. godine čak 17.000." (*usp., RV, 10/1996., s. 17. Vijesti prenesene iz IKA, Rim, 11. 9. 1996.*)

Zanimljivo je da se u Europi smanjio broj biskupijskih svećenika oko 10% u razdoblju između 1979. do 1994. "Nasuprot tome broj biskupijskih svećenika u Aziji, Južnoj Americi i Africi u tom je vremenskom razdoblju porastao." (*usp., RV, 6/1996., s. 16, Vatikan, 13. 5. 1996.*)

U 1993. godini Crkva u Africi imala je "513 biskupa, 21.754 svećenika, 11. 682 dijecezanskih i 10.072 redovnika, 45.014 redovnica i 285. 526 katehista" (*usp., RV, 3/1995., s. 15. Hod Crkve u Africi prema 2000. godin, (Fides, 13. 2. 1995).* Prvi afrički biskup zaređen je 1939. godine.

To je u skladu s porastom katoličkog stanovništva u Africi, koji je u 1996. godine dostigao 14% (oko 90 milijuna) ukupnog stanovništva, uglavnom u frankofonskim zemljama i bivšim portugalskim kolonijama srednje i zapadne Afrike (*usp., RV, 6/1996., s. 16.*)

Vrlo je važna uloga katehista laika u Africi. Njihova uloga u Crkvi je značajna i nezamjenjiva na tom kontinentu.

1.9 Afrički kršćani protestantske vjeroispovijesti i sekte

Protestantski misionari dospjeli su u Afriku zajedno s kolonijalistima. Ta se Crkva ukorijenila uglavnom u engleskim kolonijalnim područjima. Tako da danas od 22% Afrikanaca kršćana oko 55% pripada protestantskoj vjeroispovijesti. Oni brojčano rastu uglavnom u anglofonskim zemljama. Po naravi i ustroju protestantskih Crkava, one su vrlo plodno tlo za različite sekte ili, kako ih zovu, Afričke neovisne crkve.

Danas ima oko "10.000, što većih što manjih tzv. Crkava ili sekta", koje broje oko 40.000.000 vjernika. U cijeloj Africi one niču poput gljiva i privlače sve veći broj ljudi, jer nisu zahtjevnije što se tiče moralnog sustava, istodobno su mješavina kršćanstva, ezoterije ("tajni nauk") i afričke vjerske tradicije (o sektama se više može pročitati u *RV 5/1994., s. 9; Problem sa sektama, u RV 10/1995., s. 7. Afričke neovisne Crkve.*)

- (Nastavlja se) -

stošenja i haranja različitih bolesti. Huronska misija je tada brojila 32 sela, 700 kolibica i 12.000 žitelja. Novi voditelj misije je sve apostolske pohode domorodačkim naseljima organizirao iz jedne jedine postaje. Ivanovo loše zdravstveno stanje i neprijateljstvo domorodaca prisilili su ga da se povuče u Quebec. Na putu si je slomio nogu a nastale bolove je podnosio s neobičnom strpljivošću. Na novoj misiji među Huronima, čiji je jezik u potpunosti poznao, uhvatili su ga Irokezi u veljači 1649. sa subratom Gabrijelom Lallementom, okrutno mučili a potom pogubili. Njihov vjerni pratilac brat Christophe Regnaut ostavio je opširan izvještaj o njihovoj mučeničkoj smrti.

Ivan je godine 1631. čvrsto obećao da će služiti Kristu sve do mučeništva a nekoliko godina poslije zavjetuje se da nikada neće odbiti milost mučeništva i da će uvijek birati ono što je savršenije. U jednom njegovu pismu stoji i ovo: "Osjećao sam dva dana neprekidno veliku želju za mučeništvom i želio sam podnijeti sva mučenja što ih pretrpeše mučenici. Gospodine moj i Spasitelju moj, Isuse, što ti mogu uzvratiti za sva tvoja dobročinstva kojima si me pretekao? Uzet ću kalež tvojih boli iz tvoje ruke i

zazvat ću tvoje ime. Zavjetujem pred vječnim tvojim ocem i Duhom Svetim, pred presvetom tvojom Majkom i njenim najčistijim Zaručnikom, pred anđelima, apostolima, mučenicima i svojim blaženim ocem Ignacijem i blaženim Franjom Ksaverskim, zaista se zavjetujem tebi, Spasitelju moj Isuse, da nikada neću, koliko bude do mene, zanemariti milost mučeništva, ako li je meni, tvome nedostojnom sluzi, igda pružiš po svojem beskrajnom milosrđu.

Obvezujem se tako te mi nije za sve prošlo vrijeme života dopušteno i na raspolaganju da otklonim prigode za smrt i prolijevanje krvi za te. Jasno, to vrijedi ako u kojem času ne budem smatrao da u tom trenutku više odgovara tvojoj slavi da drugačije postupim. Štoviše, obvezujem se na to da ću, kad me zatekne ubod smrti, primiti je iz tvojih ruku najvećom gorljivošću i veseljem duše. Stoga da bih, dragi Isuse, bio obuzet što većom radošću, već ti sada prikazujem svoju krv, tijelo i život, da bih umro jedino za te ako mi daš tu milost jer si se ti udostojao umrijeti za me. Daj da tako živim da mi udijeliš takav dar da tako umrem. Tako ću, Bože moj i Spasitelju moj, uzeti iz tvoje ruke

kalež tvojih patnja i zazivat ću ime tvoje: Isuse, Isuse!

Bože moj, koliko me boli što nisi spoznat, što ovaj barbarski kraj još ti nije sav obraćen, što odovud nije iskorijenjen grijeh. Doista, Bože moj, ako bi se na mene imale oboriti sve patnje koje - veoma su teške zbog divljačkog mučenja - moraju podnositi zarobljenici u ovim stranama, najradije im se isporučujem; ja ću ih i sam trpjeti."

"U Brebeufu su se susretale i usklađivale dvije kreposti: s jedne strane, on je čovjek realist, prijatelj tradicije, organizator misija, ponizni redovnik, s druge strane, apostol koji se nudi da prihvati sve ludosti križa" (O. Latourelle).

Nakon Ivanove mučeničke smrti huronska misija je nestala a od huronskog plemena ostalo je nekoliko stotina osoba. Odbjegli Huronci su kasnije širili Radosnu vijest spasenja među Indijancima oko rijeke Hudson kao i na području Velikih jezera Kanade.

Misijski papa Pio XI. uvrstio je Ivana de Brebeufa 29. lipnja 1930. s ostalom sedmericom isusovačkih mučenika u kalendar svetaca.

- Nastavlja se -

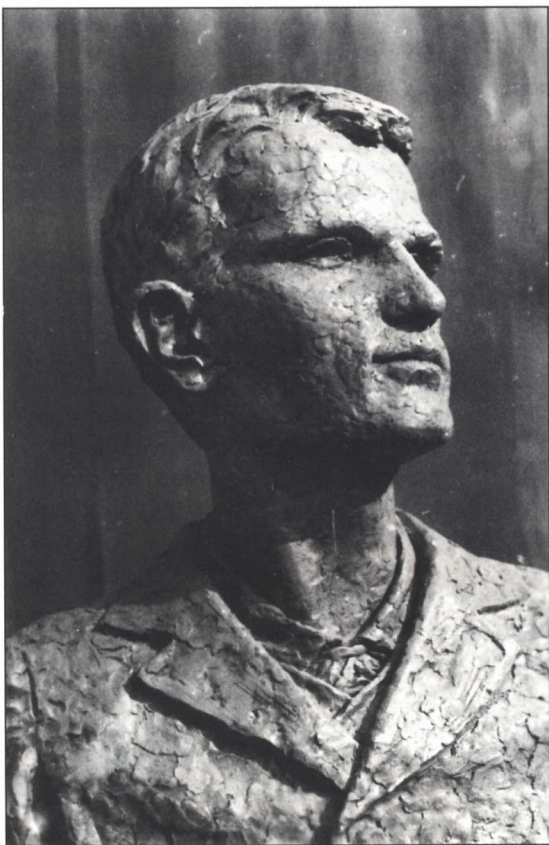
Petar Barbarić je svaki dan molio za misije

Antin UPEN

Poznati hrvatski misionar u Indiji o. Ante Gabrić vrlo je rado i govorio i pisao o svom dragom obraćeniku Upenu. Taj Indijac, još dok se spremio na krštenje, u Duhu Svetom je shvatio i prihvatio jednu od najvažnijih dužnosti svakoga kršćanina. Svoje shvaćanje i prihvaćanje izrazio je ovako: "Ja sam Isusa želio, ja sam Isusa dobio i ja Isusa želim dati drugima." To treće što Upen reče, DATI ISUSA DRUGIMA, sadržaj je prve i najvažnije djelatnosti Kristove Crkve-misijske djelatnosti. Ta je djelatnost, kako naučava II. vatikanski sabor, bitna značajka Crkve. To znači da

svaki član Crkve treba biti duboko misijski svjestan i trajno misijski djelatan. Nismo svi obdareni posebnim misijskim pozivom poći u nekršćanske sredine naviještati Isusa Krista kao jedinog Spasitelja, ali smo svi pozvani i obvezni da sa svoga životnog područja pomažemo prodor Radosne vijesti u nekršćanska srca. Najjača pomoć misijskom djelovanju Crkve jest molitva. Njome je bitno obilježen svetački lik našega najmlađega kandidata za oltar sluge Božjega Petra Barbarića.

PETROVO PRIKAZANJE ZA MISIJE

Prije nego što progovorimo o Petrovoj konkretnoj molitvi za misije, spomenuli bismo temeljne podatke o Petrovu životu. On je rođen 19. svibnja 1874. u selu Šiljevišta u župi Klobuk u zapadnoj Hercegovini. Otac Ante i majka Kata, njega i još osmero djece, kršćanski su odgojili. Nakon završene pučke škole bio je godinu dana trgovački pomoćnik u Vitini. Začuvši u duši Božji zov u svećenike, stupio je u travničko Dječjačko sjemenište u kojem je svojim kolegama prednjačio primjerom marljiva učenja, zdrave pobožnosti i velikoga društvenog osjećaja. Na jednom izletu teško se prehladio, obolio od sušice i umro u 23. godini života 15. travnja 1897. u Travniku, kamo mu na grob neprestano dolaze njegovi štovatelji i primaju velike milosti po njegovu zagovoru.

Petrov konkretni oblik molitvenoga pomaganja misija bilo je njegovo dnevno prikazanje Srcu Isusovu. Već iz riječi "dnevno" jasno je da ga je Petar molio svaki dan. To je prikazanje posebno misijski vrijedno. Zašto? Zato što nas barem u duhu iz dana u dan s bilo kojega mjesta sjedinjuje s Isusovim misijskim prikazanjem i žrtvovanjem za sav svijet u svetoj misi. U svakom euharistijskom slavlju u obrascu pretvorbe vina u Isusovu krv čujemo uvijek tri male Isusove riječi, ali velikoga značenja: ZA SVE LJUDE! Stoga je sveta misa misijska tajna. Dnevno nas prikazanje ne samo sjedinjuje s Isusovim misijskim prikazanjem u misi nego nam i svaku patnju, rad, radost i dužnost - sav život pretvara u duhovni prilog za misije, kad smo u milosti Božjoj. Zato je Petar molio dnevno prikazanje. Zato ga moli i drugima preporučuje i sam sveti otac Ivan Pavao II. Osim

toga, to je prikazanje i dodatno misijski vrijedno jer se namjenjuje ne samo na općecркvenu Papinu mjesečnu nakanu nego i na Papinu misijsku mjesečnu molitvenu nakanu. A namjenjuje se i na mjesečnu nakanu hrvatskih biskupa. I papine i biskupske nakane donosi uz popratno tumačenje Glasnik Srca Isusova i Marijina u svakom broju. Moliti na te nakane znači solidarizirati se s potrebama Crkve u svijetu, u misijama i u hrvatskom narodu.

Zato je i te kako preporučljivo da, nasljedujući primjer Petra Barbarića, i mi prihvatimo misijsko dnevno prikazanje te ga drugima preporučujemo kao osobit oblik pomaganja misionara i misionarki u njihovu naviještanju Isusa Krista.

p. Vladimir Pribanić

Napomena: Tko želi bolje upoznati Petra Barbarića, može naručiti njegov životopis USKRSNA ZVONA p. Josipa Weissgerbera (10 kn); a tko se želi Petru moliti za misije, može se poslužiti njegovom sličicom na kojoj je devetnica Petru i obrazac dnevnoga misijskog prikazanja. Sve se naručuje na adresi: P. Vladimir Pribanić, Fratrovac 38, Zagreb, tel. 01/23-46-184.

VIJESTI

ISPRIČAT ĆU VAM PRIČU O NJIMA... MASOVNO SAMOUBOJSTVO U KANONGU U UGANDI

Uganda (MISNA) - "Milenijski pokret Kanunga, uzročnik tragičnoga masovnog samoubojstva prošlog petka, počeo je 1990. Imao sam priliku izbliza promatrati taj religiozni fenomen." To su bile riječi oca Paola Tomaina, misionara kombonijanca, koji je duge godine bio župnik u biskupijama Kabale i Mbarara na sjeveru Ugande. "Utemeljitelj pokreta za obnovu deset Božjih zapovijedi Joseph Kibwetere", nastavlja otac Paolo, radio je kao učitelj i kateheta. Zbog predanosti povjerenom poslu bio je imenovan pročelnikom župnog vijeća u župi Kagamba u biskupiji Mbarara. Rekao mi je da je imao božansko viđenje i da je u njemu dobio nalog da obnovi deset Božjih zapovijedi. U početku je oformio malu grupu učenika koja se sastojala od trojice svećenika i nekoliko djevojaka. Bili su pravi fanatici tvrdeći kako su imali viđenje u kojem im je Bog povjerio put osobnog spašenja kojega trebaju objaviti svijetu. Najzbudljivija vijest odnosila se na približavanje skorog kraja svijeta. Ta vijest o neizbježnosti kraja svijeta imala je strahovite posljedice među ljudima koji su ih slušali. Ti su ljudi, na primjer, smatrali beskorisnim slati djecu u školu ili raditi bilo što jer se primiće kraj svijeta."

Otac Tomaino, koji je podrijetlom Talijan, govori i o širenju ovog pokreta koji je počeo u pokrajini Ankole u Ugandi.

"Pokret se polagano širio i uključivao u druge župe, posebno u pokrajini Bushenye gdje su našli svoje pristaše i gdje su djelovali na neki način pod autoritetom Crkve. Jednoga dana jedan od njih mi je rekao kako su uspostavili kontakt s jednim ekstremističkim pokretom u Australiji. Nedugo poslije toga moglo se čuti kako je jedan od vodećih ljudi iz grupe proveo nekoliko tjedana u Australiji na duhovnoj izobrazbi.

Sjećam se da je jedan od važnih momenta bio između 1993. i 1994. godine kada se pokret preselio u Kanungu gdje su kupili veliko zemljište, podigli zgrade i uspostavili upravu. Svi sljedbenici kulta otišli su tamo sa svojom djecom nakon što su prodali zemlju i sve što su imali i predali novac svojim vođama. To je zapravo početak kada su otvoreno počeli govoriti o blizom kraju svijeta i da nema smisla ništa drugo raditi nego čekati u kajanju konačni sud. Mjesne vlasti izražavale su zabrinutost zbog tog fenomena, ali nisu mogle učiniti ništa da ga zaustave. Pokret se čak uspio registrirati pred zakonom. Ne sjećam se

jesu li dobili status neke organizacije ili vjerskog reda po kojem su bili priznati od države. U međuvremenu imali su i nekoliko otpada."

Otac Tomiano ne vjeruje da je istinita tvrdnja o masovnom samoubojstvu. "U ovom momentu nemam informaciju iz prve ruke", kaže otac Tomiano, "jer sam mentalno u Italiji na odmoru. Ali mogu zamisliti koliki su psihološki pritisak činili članovi kulta na svoje vođe posebno zbog toga jer su sve što su imali prodali i novac dali njima čekajući posljednji sud. Kada se zapravo nije dogodilo ništa, vjerojatnost je koju ne treba isključiti da je netko odlučio sektu fizički eliminirati i pobjeći s novcem."

NIJE DOVOLJNO POSLATI NEKOLIKO KAMIONA POMOĆI I TAKO OPRATI SVOJU SAVJEST

Mozambik (MISNA) - U misijsku novinsku agenciju MISNA pristiglo je pismo slijedećeg sadržaja: "Neću vam reći svoje ime jer ne želim popularnost. Ja sam talijanski misionar koji sam proveo 35 godina u Mozambiku. Pišem vama, MISNA, jer sam siguran i vjerujem da ćete objaviti ovaj moj apel. Molim vas recite vladama Zapada da nije dovoljno poslati nekoliko kamiona pomoći i tako umiriti i očistiti svoju savjest. U utorak ujutro vlada iz Maputa pozvala je na uzbunu zbog zabrinjavajućeg stanja u stambenim područjima uz rijeku Limpopo. Ne treba ni spominjati da je u ovom području sve porušeno. Da. Mi smo bili siromašni prije. Ali sada smo upali u potpunu bijedu. Želim pozvati gospodu iz Pariškog kluba, one u sakoima i s kravatama koji su prošlog tjedna odlučili odgoditi plaćanje kamata koje terete dug Mozambika, da dođu i posjete nas. Siromašne duše, zar ovo nije dovoljno da taj dug izbrisete? Ja ne mogu pomoći onima koji su iznemogli vapeći za pomoć. Pomozite nam, ali ne mrvicama. Ova zemlja, koja je tako bogata prirodnim blagom mogla bi biti zemaljski raj. Ali, prodana je međunarodnoj zajednici... Pomozite nam ali pravim načinom, ne s puno riječi nego kršćanskom solidarnošću. Bijes me spopadne kada razmišljam o bogatstvu Sjevera. S koliko su srčanosti potrošili milijune dolara bombardirajući Kosovo, dok u isto vrijeme nedužni ljudi ovdje u Africi umiru od gladi. Želio bih da jedan od onih uvaženih političara Zapada dođe ovamo, u ovaj mulj, na kraj svijeta i objasne mi to. Molite za nas."

RAZBOJNICI NAPALI DUHOVNI CENTAR U CALAVI

Benin (MISNA) - Noću između ponedjeljka i utorka (20. i 21. ožujka) grupa od

deset bandita napala je duhovni centar Udruge afričkih misionara (SMA) u Calaviju nedaleko od Cotonoua u Beninu. Banditi su, prema izjavi Silvana Gallija, odnijeli novac i ranili dvojicu ljudi, čuvara i susjeda. U vrijeme pljačkaškog napada trojica svećenika bili su u zgradi: 57-godišnji Giuseppe Brusega, podrijetlom Talijan iz Padove, 55-godišnji Paul Quillet, podrijetlom Francuz i 35-godišnji Innocent Okozi, podrijetlom Nigerijac. S njima su bila i 23 sjemeništarca i dvojica čuvara centra.

DRAMATIČNO STANJE I U BISKUPIJI TOAMASINA

Madagaskar (MISNA) - Opasnost od poplava u Madagaskaru se nastavlja. Na području biskupije Toamasina poplavama je pogođeno oko 1.400 osoba. "Kada su poplave počele", izjavljuje biskupijski predstavnik, "žrtve poplave našle su utočište u prostorima katoličke misijske postaje. Sada su počeli zasukivati rukave i graditi privremena boravišta. U biskupiji Toamasina poplave su prouzročile neviđena pustošenja i smrt 35 osoba. Većina kuća je porušena. U selima koja u prosjeku broje oko 30 kuća svega po dvije ili tri ostale su neporušene. Oko 90% seoskih crkava je porušeno. Većina površina zasijanih rižom su poplavljene dovodeći time u pitanje prehranu stanovništva. Isto se dogodilo i sa stablima banana i naranača koje su predstavljale jedan od glavnih životnih izvora za ove ljude. Malaria i kolera prijete životima stanovnika do kojih je nemoguće doći zbog uništenih putova. Nedostaje sve a posebno lijekovi i sjemena", završava svoj izvještaj biskupijski glasnogovornik.

PEKING UPOZORAVA TAJVAN

Kina (MISNA) - Bilo kakav pokušaj Tajvana da proglasi neovisnost o Kini rezultirat će ratom s Kinom. To je upozorenje uputio prije nekoliko dana zamjenik kineskog premijera Quian Quichen ponavljajući da je bilo kakav plan prekida odnosa s Pekingom osuđen na neuspjeh. To upozorenje upućeno je u prigodi pete obljetnice plana koji je donio kineski predsjednik Jiang Zemin o mirnom ujedinjenju Kine. Ovdje je važno napomenuti da su slijedeći predsjednički izbori na Tajvanu zakazani za 18. ožujka. Na Tajvanu kao misionar djeluje i umirovljeni porečko-pulski biskup mons. Antun Bogetić.

Vijesti pripremio Anto Burić

**"Spavam u kripti pored Gospe.
Eno, mogli ste vidjeti na podu jogi madrac.
Nadam se do zime osposobiti
kuću za stanovanje.
Prve noći spavao sam u autoprikolici."**

Vlč. Robert Ružić

SUSRET MISIONARA 1999. (8)

Napuštamo Lašvansku dolinu i krećemo prema sljedećem i konačnom odredištu našeg puta, prema ruševinama nekada slavnog biskupijskoga Gospinog svetišta, prema Komušini ili poznatijem Kondžilu. Usput slika ista kao i u cijeloj Bosni. Porušene kuće, izrovani asfalt i pokoji rasklimani auto koji se drmusu po rupama. Onaj tko je ikada prolazio ovim putem, mora zamijetiti da u najstrožem središtu Teslića nedostaje nekada prekrasna župna crkva. Porušena je a teren očišćen kao da nikada nije ni postojala. Tu gdje je nekada, ne tako davno, bila crkva, sada je travnjak. Srce te zaboli kada se sjetiš da si nekada tu klečao pred Presvetim. Kroz glavu naviru slike slavljenja patrona, božićnih ispovijedi, svetih misa u ljetnoj sezoni kada je i radnim danom znala biti puna crkva "misara", kako ovdje kažu. Bili su to bolesnici koji su se liječili u Banji Vrućici. Čim smo napustili Teslić, prestao je i svaki znak ljudskog prisustva na ovim prostorima. Desetke kilometara nema ni žive duše. Zarasle su sve one staze i bogazi kojima su se prije rata uoči Velike Gospe slijevale kolone hodočasnika iz cijele Bosne. Sjećam se tih kolona. Vreli ljetni dani a grupe ljudi, žena, djece, bosí, često krvavih nogu, znojni idu na zavjet. Majke nose djecu koju su zavjetovala Gospi. Mali sinčići zajahali očeve oko vrata. Po grupama mole krunicu na glas. Pjevaju. Sada, nema više ni staza ni bogaza. Ni znoja. Ni nogu krvavih od pješačenja. Nema ništa. Izgleda da smo s onu stranu kraja svijeta. Ali nismo. Znademo da nas u Komušini čeka Isus u Presvetom Sakramentu, čudotvorna slika Gospe Kondžilske i župnik Robert Ružić.

Župnika smo zatekli na oltaru pri kraju mise koju služi za nekolicinu radnika koji rade na obnovi župne kuće. Spontano su nam na usne došle riječi pjesme: "Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš..." Župnik je nakon popričesne molitve pristiglim uputio riječi: "Pozdravljam dvojicu biskupa, mons. Slobodana Štambuka i umirovljenog porečko-pulskog biskupa mons. Bogetića, misionara na Tajvanu, dijecezanskog direktora PMD vrhbosanske nadbiskupije prof. Tomu Kneževića, Caparina, svoga prijatelja. Sve vas pozdravljam riječima: Gospodin s vama!" I nastavlja: "Onima koji su bili na misi kažem: idite u miru, a onima koji su došli: ostanite ovdje u miru."

Zaredale su prekrasne pjesme nebeskoj Majci. Mislim da nije ostala niti jedna koju nismo otpjevali. Trajalo je dugo, a učinilo se tako kratko. Valjda zbog toga jer smo osjetili da smo s Majkom i ona s nama. Izljubili smo se sa župnikom i šačicom Hrvata katolika koji su nas povelili k stolu pripremljenom u našu čast. Dok se krijepimo, župnik nam priča: "Sjećam se dobro onoga dana kada sam došao kardinalu i kada mi je rekao da ću preuzeti Komušinu i postati komušanski župnik. Kardinal mi kaže: 'Razmisli!' Rekao sam mu: 'Ako je to vaša volja, onda ja nema što razmišljati. Ja idem odmah.'"

Sjećam se i onoga 15. lipnja kada sam prvi put došao sa svojim kolegom Perom Brkićem ovdje. Dok smo se vozili prema Komušini, on mi usput priča kako su ovamo dolazili svake subote i kako su čistili teren. Kada sam došao, u kripti crkve sam zatekao štalu. U pravom smislu riječi štala u koju su smještene koze i ovce. Dok mi je moj subrat Pero govorio što bi trebalo napraviti, od čega

početi, ja sam se okrenuo od njega. Bio je s nama i kapelan iz Teslića Juro. Želio sam da oni ne vide kako gutam knedle, ali nisam mogao sakriti. Suze same od sebe idu. Ne možeš zaustaviti. Da se malo našalim i prekinem to mučno stanje, rekao sam Peri: Sjećaš li se, brate, kada sam te, dok je Sarajevo bilo u okruženju preko Igmana uveo u Sarajevo? Rekao je: Da sjećam se! Sada se kajem što te nisam ostavio na Igmanu. Nasmijali smo se.

Primopredaja župe bila je u Bistrici kod Žepča gdje se jedno vrijeme čuvala čudotvorna Gospina slika. Tada mi se isto stužilo. Bila je to primopredaja onoga jedinog što je župa imala, Gospine slike. Ničega drugog nije bilo. Kada sam vidio onu šačicu ljudi i Gospinu sliku, a to je bilo sve što je ostalo od slavnog biskupijskog Gospina svetišta i župe Komušina, zaplako sam. Na misi kod primopredaje bilo je petnaestak vjernika. Čim sam primio župu, počeo sam ovamo dolaziti. Dolazio sam iz Žepča. Župnik u Žepču mi je dao u starom župnom uredu jednu prostoriju da mogu uredovati. Tamo su mi još uvijek župne knjige. Ovdje ih nemam gdje donijeti jer nemam kancelarije. Dvadeset šestoga lipnja prvi put sam prenočio ovdje. Sada ovdje stalno boravim. Odlazim samo nabavljati materijal koji mi treba da nešto malo obnovim. U župi nemam nikoga, ni jednoga katolika. Imam samo ove radnike koji rade na obnovi župne kuće. Ovi ljudi koje ste vidjeli u selu su Srbi iz Borica i Podjezera ispod Vlašića. Tamo je bila granična crta između Srba i Muslimana pa su morali pobjeći. U hrvatskim kućama živi dvadesetak srpskih obitelji. Moram reći da su sa mnom vrlo pitomi. Znaju da nisam opterećen ratom u ovom području. Ako netko počne priču o onome što se tu događalo, ja prelazim na

drugo. Pričamo o tome što bi trebalo napraviti, što popraviti. Tako smo evo popravljali seoski put kojim ste došli. Inače ne bi mogli doći. Dobrotom našeg Caritasa vlč. Stipo Knežević poslao mi je nekoliko kreveta i madraca da radnici mogu noćivati, i nešto hrane. Hranu sam podijelio ovim Srbima. Oni su na sav glas i kroz Teslić rastrubili kako ima ovdje župnik kao dobar čovjek. Kada dolazim iz Žepča i prolazim pored nekoga od njih, čim me primijeti ispravlja se i pozdravlja me.

Što se tiče obnove i povratka, stvari stoje ovako. Za sada se obnavlja pet kuća. Materijal za njihovu obnovu dale su županije s hrvatskom većinom. Oni su dali materijal i za obnovu župne kuće. Ima još jedna udruga koja se zove Domus aurea - Zlatna kuća. I ona također traži donatore. Moram reći da sve ide jako sporo.

Kod moga dolaska nije bilo nikakvih problema. Čim sam došao, tražio sam dokumente koji važe na području Republike Srpske. Tražili su mi da se odjavim tamo gdje sam bio. Učinio sam to odmah i odmah sam dobio 'Ličnu kartu'. Sada mi se radi pasoš - putovnica."

O proslavi Velike Gospe vlč. Robert kaže: "Kada sam se 26. lipnja ovdje nastanio i dao prijedloge programa za proslavu 13., 14. i 15., dobio sam dojam da mi u biskupiji ne vjeruju da će to biti moguće izvesti. Na sjednici ordinarijata moj su prijedlog skesali i rekli mi: 'Budi umjeren.' Ostavili su ipak 14. i 15., s time da su mi rekli da ne organiziram ništa po noći. Tako smo 14. ujutro donijeli ovdje Gospinu sliku. Svetu misu i propovijed imao je kardinal Puljić. Svečano smo proslavili povratak Gospe u Komušinu.

- Nastavak na 22. str. -

**HRVATSKI
KATOLIČKI
RADIO**

PRIJATELJI HKR-a ŠKOLUJU BUDUĆE SVEĆENIKE U KAMERUNU

28. veljače 2000.

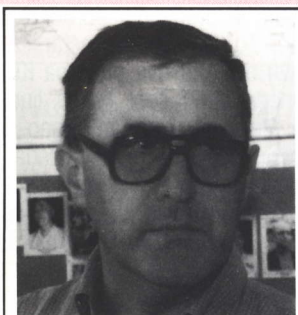
Poštovani vlč. Anto!

Evo nekoliko riječi nakon dužeg vremena iz vrućeg Kameruna. Sunčane su kupke najbolje za reumatske bolesti. Kod nas i na 1.200 metara nadmorske visine u siječnju i veljači toplo kao u europskom srpnju. Moram priznati da sam već od prije koju godinu zaboravio na sve negda kronične boljetice: leđa i išijas. Eto i ta naša Afrika - jedna, slabo organizirana, bez puno nade - u to razvikano 21. stoljeće, kao da će ono samo po sebi donijeti brze i čudesne

promjene na svim razinama, ipak nečemu služi. Pa ako i ono što ovdje činimo i nije vrijedno spomena, uspomena na "zračno liječenje" neće brzo izblijedjeti.

Uredno sam primio Vaše dvije posljednje pošiljke na 10.000 + 3.000 FF - plod naših dobročinitelja u prvim mjesecima ove školske godine '99.-2000.

Ne trebam Vam posebno naglašavati koliko nam je takva pomoć potrebna i draga. Svima iskreno hvala. Uzvraćamo molitvama i u molitve se preporučujemo. Evo dokaza da i Vaša molitveno-materijalna pomoć plodova donosi, u ovom trenutku imamo za vašu biskupiju 31 bogoslova - 9 maturanata ove godine slijedimo u stopu, i

**VIČ. KARLO PRPIĆ
KAMERUN**

među njima se nadamo prinovima za koji mjesec.

Vama i sestrama u Misijskoj centrali, dobročiniteljima i čitateljima Radosne vijesti i svim dobronamjernima iskreni pozdrav

Karlo Prpić

Misijska akcija prijatelja HKR-a

Prijatelji Hrvatskoga katoličkog radija, su u ožujku uplatili **4.562 kune** za misije.

Za Malo sjemenište Naše Gospe u biskupiji Ngaundere (Kamerun – Afrika) poslat ćemo 3.193,40 kune, a za potrebe postradalima u poplavama na Madagaskaru gdje djeluje naša misionarka s. Marica Jelić poslat ćemo 1.368,60.

Napomena: U *Misijskoj akciji* prijatelja HKR-a, Malom sjemeništu Naše Gospe u biskupiji Ngaundere (Kamerun – Afrika) namijenjeno je 70% prikupljenih sredstava. Preostalih 30% je promjenjive namjene već prema tome što se u kojem mjesecu pokaže prioritonom potrebom naših misionara.

Zahvaljujemo svima prijateljima HKR-a koji sudjeluju u potpori HKR-u i u misijskoj akciji.

Jerko Šišić, voditelj sustava *Prijatelji HKR-a*

Prijatelji HKR-a koji su sudjelovali u misijskoj akciji tijekom ožujka 2000. (akcija započela u rujnu 1998.)

Slavica Unterweger, Viktorija Kumić, Ana Ševčik, Marija Matijević, Mira Ausmann, Ana Bilas, Zdenka Tokić, Mila Žamić, Edita Markotić, Milica Barlek, Anica Jugec, Verica Gluščić, Milan Sebalj, Ivan Džaja, Margita Šimonek, Vilim Sukser, Gordana Hrستیć, Alojzije Dombos, Marica Bunčić, Darinka Marković, Ivančica Horvatić, Zdenka Ladušić-Hanzir, Rudolf Jaloševac, Nikola Depikolozvane, Tomislav Debelić, Mira Uhoda, Marinko Brajdić, Ante Čotić, Nikola Barić, Mira Čondić-Begon, Ina Borović, Robert Čaran, Dragan Šimunović, Jelosavka Senj, Zorica Čengić, Ana Štriga, Iva Štriga, Marija Harašić, Janja Harašić, Sandra Mičetić, Ivan Sedevi, Ana Lončar, Vlasta Mihaljević, Anton Uhač, Gracija Hraste, Blaženka Sajko, Graciela Miletić, Katarina Trp, Marija Redi, Vladislava Penavić, Krešimir Stilinović, Robert Dukarić, Zora Dolar, Anica Pavlić, Elza Kozinović, Damir Šoštarić, Cecilija Saganić, Ljubica Paić, Janja Milković, Ivka Bahat, Ivan Kosić, fra Jakov Udovičić, Đurđica Turković, Nevena Letinić, Mario Gabrić, Josip Maroslavac, Marija Turk, Terezija Jurković, Tomislava Vrsalović, Anđela Keleman, Božica Lukinić, Slavenka Barada, Mira Merćep, Barbara Košutić, Katarina Špernjak, Ivanka Furlanis, Marija Šota, Cmiljko Topić, Franjo Čuk, Ankica Kos, Marija Roki, Đurđica Franjković, Ivica Čabraja, Ana – Marija Bunić, Ana Mrgan, Slavica Bašić, Ana Vrček, Marija Jurić, Katica Gajdašić, Dinka Sukalac, Ana Mikulan, Ana Pavičić, Nikola Kavran, Branka Korica.

- Nastavak s 20. str. -

Taj sam dan imao i jedno krštenje. Trebalo je biti jedno vjenčanje, ali mladenici koji žive u Sloveniji nisu došli na vrijeme pa ih nisam uspio pripremiti. Prvu noć slika je prenoćila u kripti. Tu noć je ovdje oko prenoćilo više od 1.500 ljudi. Na sam blagdan Velike Gospe procesija je krenula prema brdu Kondžilu u 8 sati ujutro. Procesiju je predvodio pomoćni biskup Sudar. To je bila kilometarska procesija. Kažu da je ta dva dana na Komušini bilo između pet i šest tisuća ljudi.

Prije nekoliko dana imao sam i jedan pokop ovdje na groblju. Žena je umrla u bolnici u Zepču i dovezli smo je ovdje i pokopali. Groblje inače nije oštećeno. Ni kapela na Kondžilu nije srušena. Jest zbog nebrige oštećena. Toranj je srušen. Pila-ma su presječeni nosivi drveni stupovi i pao je."

Zanimalo nas je gdje župnik boravi, jer nigdje nismo vidjeli uređen prostor. Na to naše pitanje vlč. Robert kaže: "Spavam u kripti pored Gospe. Eno, mogli ste vidjeti na podu jogi madrac. Nadam se do zime osposobiti kuću za stanovanje. Prve noći spavao sam u autoprikolici. Čim smo zatvorili prozore i očistili stočni izmet, pre-selio sam u sakristiju u kripti. Kada smo čistili, najveći problem nam je bila voda. Trebalo je kantama donositi vodu iz bunara dolje kod potoka da bismo oprali pločice. Reći ću vam jednu zanimljivost. Kada sam imao prvu misu ovdje na stubištu pred crkvom, došlo je dvadestak ljudi koji će čistiti svoje kuće i očistiti ovdje oko crkve. Napravio sam improvizirani oltar. Oko mene su svuda bile koze. Što sam više pojačavao glas, i koze su jače blejale. Primijetile su valjda da ću uskoro

ugroziti njihov stambeni prostor. Ljudi su ih počeli rastjerivati. Rekao sam im da ih ne diraju. I Isus je počeo iz štalice."

Zanimalo nas je boji li se noćivati ovdje sam gdje na desetke kilometara nema svoga sunarodnjaka niti katolika. Robert kaže: "Kada sam tek došao, bilo me je strah. Sada nije. Nije me strah zato što imam nekakvu sigurnost koju mi garantira srpska policija. Možda ćete se pitati kako im mogu vjerovati. Kada sam došao ovdje i kada sam pozdravljao kardinala, rekao sam da molimo kondžilsku Gospu da počnemo jedni drugima vjerovati i jedni druge slušati. Bez toga nema suživota. Koliko god to izgledalo opasno i koliko god to ovoj ili onoj politici izgledalo čudno, ja nemam drugog izbora. Ni oni nemaju izbora." Pošli smo u crkvu oprostiti se s Gospom. Molili smo: "Gospodine, po zagovoru svoje Majke čuvaj ovog našeg brata svećenika, župnika i čuvara ovog svetišta, njegove suradnike, molimo te.

Ohrabri sve naše ljude na putu prema povratku molimo te. Za našu slobodu i mir, za sve naše poginule, molimo te." I zaključili: "S blagim Sinom neka Djeva Mati, blagoslov nam dostoji se dati."

Zaorila je oproštajna pjesma: "Mi ti ruke pružamo, srcem te pozdravljamo. Zbogom, zbogom, zbogom Marijo! Umnoži našu vjeru, utvrdi ufanje, obrati mila majčice sve izgubljene."

Autobus kreće. Sumrak se spušta na ovaj komadić SPALJENE ZEMLJE BOSNE. U sumraku ostavljamo župnika Roberta. Povjeravamo ga svjetlu Gospe Kondžilske koja je tolike svoje poklonike baš na ovom mjestu, stoljećima pridizala, krijepila i tešila.

Tekst: A. Burić

ODGOVORI NA PITANJA IZ PROŠLOG BROJA:

1. Naši misionari su u Travniku posjetili grob sluga Božjega Petra Barbarića.
2. Marijine sestre su došle u Benin 1988. godine.
3. Ivana Bosca Kazungu zdrobio je kamion dok je napasao kravu.
4. Dob Borisova akcija skupljanja rezervi podsjeća nas na starozavjetnog Josipa Egipatskog.
5. U Paragvaju na 37 maloljetnika na 1000 stanovnika.

NAGRAĐENI:

1. Marija Marciuš, Nedelišće; 2. Branimir Šolaković, Bapska; 3. Vjeroučenici župe Mokošica.

NAGRADNA PITANJA:

1. Koliko družbi sestara djeluje u Albaniji?
2. Kada je rođen sluga Božji Petar Barbarić?
3. Kako se zove župnik Gospinog svetišta u Komšuni?
4. Gdje će se održati ovogodišnji susret misionara?
5. Što je od Gospe molio osmogodišnji Masimo?

Odgovore šaljite na adresu:
MISIJSKA CENTRALA, Voćarska 106, 10000 ZAGREB

RADOSNA VIJEST MJESEČNI INFORMATIVNI LIST PAPINSKIH MISIJSKIH DJELA

PRETPLATA I NARUDŽBE RADOSNA VIJEST

Voćarska 106, 10000 ZAGREB
Tel/faks: 01/46 80 512

GODIŠNJA PRETPLATA

Za tuzemstvo: 60,00 kuna
Za inozemstvo: 35 DEM + avion

KUNSKI RAČUN

Zagrebačka banka dd
30101-620-16
012101-2320441489
U predpolje "Poziv na broj"
Upišite br. 14

DEVIZNI RAČUN RADOSNA VIJEST

Zagrebačka banka dd - Zagreb
2421982921

Pretplatu i priloge za misije možete slati poštanskom uputnicom na adresu:

Voćarska 106, 10000 ZAGREB

MISIJSKA CENTRALA CRKVE U HRVATA

Voćarska 106, Zagreb
Tel./faks: (01) 46 80 512

GLAVNI UREDNIK ANTO BURIĆ

Voćarska 106
10000 ZAGREB, tel./faks: 01/46 80 512

UREDNIČKO VIJEĆE

Nacionalno vijeće PMD
Nacionalni direktor PMD
Mons. Slobodan Štambuk
21450 HVAR
Tel. i faks: (00385) 21/741-152
Mobitel: 099-475-152

LEKTURA
Domagoj Grečl

TISAK: "STUBA"

DAROVATELJI

**... Što
god
učiniste
jednome
od ovih
najmanjih,
meni
učiniste**

(Mt 25,40)

MISIJE

Tihomir Bertić, Vinkovci 150,00 * Darinka Marković, Zagreb 200,00 * Josip i Nataša Demo, Poličnik - Zadar 100,00 * Blanka Svoboda, Zagreb 200,00 * Karlo Rahelić, Čavle 200,00 * Borko Gunjača, Omiš 1.700,00 * V. V. Dubrovnik 100,00 * Jela Delišimunović, Osijek 100,00 * Benediktinci, Čokovac 40,00 * Mons. Ilija Janjić, Kotor, Crna Gora 479,00 * M. K. Stupnik 100,00 * V. V. Njemačka 800,00 * Ž. u. Donja Lomnica 800,00 * Katica Srezović, Dubrovnik 50,00 * Marija Kralj, Strizivojna 150,00 * Anka Bilić, Proložac 40,00 * Marija Bartošek sa suradnicima misija, Požega 300,00 * Mali misionari 6. razreda sa vjeroučiteljicom Natašom Brozić, Mali Lošinj 100,00 * N. N. Rešetari 300,00 * Barbara Štefan, Prelog 120,00 * Elizabeta Grijić, Virovitica 100,00 * V. M. Široki Brijeg 200,00 * Don Mate, Šibenik 100,00 * Obitelj Barčić, Zagreb 150,00 * Marica Klemenčić, Samobor 50,00 * Ana Vincek, Križevci 100,00 * Gordana Pavlić, Rijeka 50,00 * vlč. J. K. Trnovac 200,00 * N. B. Belovar 20,00 * Biserka Šarić, Zagreb 100,00 * Marijana Miškuljin, Gospić 260,00 * P. M. Križevci 200,00 * Karlo Rahelić, Čavle 200,00 * Anton Jakominić, Dobrinj 50,00 * Jolanda Bulaja, Split 100,00 * X Y, Ravna Gora 250,00 * Sofija Burić, Ravna Gora 50,00 * Paula Mazor, Ravna Gora 250,00 * Anka Troha, Ravna Gora 250,00 * Ankica Švetej, Ravna Gora 100,00 * Kata Matić, Podstrana 50,00 * Jasna Vujčić, Stobreč 50,00 * Katica Vuković, Bajnice - Jesenice 400,00 * N. N. Zagreb 100,00 * Obitelj Skender, Zagreb 50,00 * Marija Čičak, Zagreb 140,00 * Jožica Sišul, Rijeka 300,00 * Obitelj Jerković, Velika Gorica 50,00 *

Marija Radočaj, Velika Gorica 50,00 * Obitelj Malenovski, Velika Gorica 100,00 * Obitelj Nikić, Zell am See 200,00 * N. N. Koprivnica 100,00 * N. N. Zagreb 1.000,00 * D. D. K. Split 800,00 * Ana Marić, Rovinj 50,00 * Daniela de Micheli Vitturi, Kaštel Lukšić 100,00 * Branka Lajić, Velika Gorica 100,00.

GLADNI

Obitelj Dinić, Koprivnica 100,00 * Slava Pavić, Livno 100,00 * Matilda Laštro, Nin 50,00 * Jela Delišimunović, Osijek 100,00 * Đurđica Špoljarić, Zagreb 100,00 * Vlatka Slipac, Velika Gorica 100,00 * Ljiljana Dolić, Zagreb 100,00 * Milka Brunec, Koprivnica 200,00 * Obitelj Gunjević, Zadar 150,00 * Antonija i Zrinka Grgić, Rijeka 70,00 * Hrvatska uprava za ceste - RESTORAN - Zagreb 327,04 * Josipa Grubišić, Split 100,00 * Darija Košuta, Zagreb 100,00 * Zdravko Nikolić, Leprovica - Dugo Selo 200,00 * Bogdana Knežević, Zagreb 50,00 * Barbara Dragiša, Križevci 100,00 * Obitelj Tripalo, Daruvar 50,00 * Župnik don Alojzije Knežević i župljani župe Jasenice, Obrovac 500,00 * Obitelj Basač, Zagreb 100,00 * Zora Dolar, Buje 50,00 * Gordana Pavlić, Rijeka 50,00 * Obitelj Skender, Zagreb (3. mj. 2000.) 50,00 * vlč. J. K. Trnovac 200,00 * prof. S. T. Velika Gorica 400,00 * Slaven, Tamara i Iva Kopf, Osijek 300,00 * Luci Sočak, Slovenija 50,00 * Katarina Pavković, Strizivojna 100,00 * Karmela Peranić, Zagreb 150,00 * Jolanda Bulaja, Split 100,00 * Dragica Globlek, Koprivnica 100,00 * Đurđa Pall, Koprivnica 100,00 * Obitelj Skender, Zagreb 100,00 * Dragica Šarko, Škrlevo 200,00 * Morana Grabovac, Zagreb 100,00 * Katarina Rođak, Cirkovljani 100,00 * N. N. Koprivnica 100,00 * Ivo, Marko i Jelena Habljak, Zagreb 100,00 * Dobročinitelji preko fr Druge Kolimbatovića, Rijeka 1.305,42 * Obitelj Galić, Split 3.000,00 * Obitelj Zovak, Valpovo 200,00 * D. D. K. Split 700,00 * A. R. Križevci 150,00 * Hrvatska uprava za ceste - RESTORAN - Zagreb 384,90 * Danica Cujzek, Zabok 50,00 * Anđela Dubić, Bbuje 50,00.

GUBAVCI

N. N. 1.400,00 * Ivan Hajdić, Zagreb 200,00 * Renata Čulumović, Švicarska 464,40 * Blaško Nikolić, Leprovica - Dugo Selo 366,10 * Gordana, Šibenik 100,00 * Jelka Krilić, Zagreb 775,00 * Marija Kralj, Zagreb 200,00 * Gordana Pavlić, Rijeka 50,00 * vlč. J. K. Trnovac

200,00 * Obitelj Skender, Zagreb 50,00 * Dragica Šarko, Škrlevo 200,00 * Irena Slišković, Trilj 100,00 * Obitelj Drljača, Velika Gorica 50,00 * N. N. Koprivnica 100,00 * Bratovština sv. Roka, Biograd na moru 100,00 * Petar Stripić, Biograd na moru 232,00 * D. D. K. Split 431,00.

MISIONARI

Katica Hruška, Požega 1.162,00 * Dragan Pušić, Zagreb 200,00 * Maja Biljan, Križevci 250,00 * Roko Mrakovčić, Dragozetići (12. mj. 99.) 200,00 * Dragica Šestak, Križevci 100,00 * Vlasta Matus, Križevci 100,00 * M. D. Dubrovnik 150,00 * Zdenka Podhraški, Orehova 200,00 * Gordana Pavlić, Rijeka 50,00 * vlč. J. K. Trnovac 200,00 * Sofija Čajkovac, Đakovo 240,00 * Irena Slišković, Trilj 100,00 * N. N. Koprivnica 100,00 * D. D. K. Split 431,00 * Marija Bartolac, Zagreb 100,00.

DJECA S ULICE

N. N. Duga Resa (11. mj. 99.) 3916,08.

ŠKOLOVANJE DJECE U AFRICI

N. N. Zadar 370,00 * Ivan i Alojzija Sopić, Križevci 589,26 * vlč. J. K. Trnovac 200,00 * Ana Kovačević, Sisak 400,00 * Slavica Turkalj, Nova Kapela 60,00 * D. D. K. Split 200,00.

NAŠA DJECA U BENINU

Čitateljica 50,00 * Darinka Marković, Zagreb 100,00 * Ljubica Dizdarević, Austrija 131,17 * Prijatelji misija, Varaždin 200,00 * Mira Maček, Varaždin 1.000,00 * OŠ Eugena Kumičića 6. c, Velika Gorica 120,00 * Dragan Pušić, Zagreb 200,00 * Ivka Prolaščić, Valpovo (9. mj. 99.) 50,00 * Štefica Brljak, Koprivnica 70,00 * Ž. Šibenik 200,00 * A. S. Karlovac 100,00 * Marija Cerčić, Karlovac 600,00 * Marica Klemenčić, Samobor 50,00 * Maja Biljan, Križevci 50,00 * Gordana Pavlić, Rijeka 50,00 * N. N. Bjelovar 50,00 * I. M. Sesvete 50,00 * Molitvena zajednica Majke Milosti na Trsatu, Rijeka 600,00 * Luci Sočak, Slovenija 100,00 * Jolanda Bulaja, Split 100,00 * Štefanija Cmrečnjak, Belišće 200,00 * Ivana Naglič, Karlovac 50,00 * Obitelj Drljača, Velika Gorica 50,00 * OŠ Eugena Kumičića 6. d, Velika Gorica 125,00 * Učenici 1. b, OŠ Žuti brijeg, Zagreb 100,00 * D. D. K. Split 200,00 * Marija Bartolac, Zagreb 100,00.

